

आर्थिक वर्ष २०७६ / ७७ को मौद्रिक नीति

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं
साउन २०७६

गभर्नर डा. चिरंजीबि नेपालले
२०७६ साउन ८ गते
सार्वजनिक गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं
नेपाल

फोन नं. ४४१९६०४
Website: www.nrb.org.np

विषय सूची

पृष्ठभूमि	१
अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्य	१
आर्थिक स्थितिको समीक्षा	२
आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिको समीक्षा	४
मौद्रिक व्यवस्थापन	४
कर्जा कार्यक्रमहरुको समीक्षा	५
वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रम	६
वित्तीय पहुँच	७
आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिको स्वरूप	८
मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा	८
आर्थिक तथा मौद्रिक लक्ष्य	८
संचालन लक्ष्य तथा उपकरण	९
कर्जा तथा स्रोत व्यवस्थापन	१०
आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रम	१३
वित्तीय क्षेत्र सुदृढीकरण	१३
नियमन	१५
लघुवित्त सम्बन्धी नियमन	१६
भुक्तानी प्रणाली सुदृढीकरण	१७
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	१७
अनुसूची : मौद्रिक प्रक्षेपण	२०
तालिका सूची	२१

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति

पृष्ठभूमि

१. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ मा भएको व्यवस्था बमोजिम आर्थिक वर्ष २०५९/६० देखि नेपाल राष्ट्र बैंकले वार्षिक मौद्रिक नीति सार्वजनिक गर्दै आएको छ। यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०६१/६२ देखि मौद्रिक नीतिको अर्द्ध-वार्षिक समीक्षा र आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि त्रैमासिक समीक्षा समेत सार्वजनिक गर्दै आएको छ।
२. आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि मुलुक लगातार उच्च आर्थिक वृद्धिको मार्गमा अगाडि बढेको छ। मुद्रास्फीति नियन्त्रणमा रहेको छ भने वित्तीय पहुँच विस्तार उत्साहप्रद रहेको छ। बाह्य क्षेत्र व्यवस्थापनमा भने केही दबाव उत्पन्न भएको छ।
३. विगत एक वर्षयता वित्तीय बजार स्थायित्वतर्फ उन्मुख भएको छ। निक्षेपको ब्याजदर स्थिर रहेको छ भने कर्जाको ब्याजदरमा केही कमी आएको छ। बैकिङ्ग क्षेत्रबाट थप ऋणपत्र निष्काशन भएका कारण धितोपत्र बजारमा उपकरणगत विविधिकरण प्रारम्भ भएको छ। समग्र शेयर बजार गतिविधि सामान्य रहेको अवस्था छ।
४. अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारमा उत्पन्न तनाव, युरोपियन यूनियनबाट वेलायत अलग हुने प्रक्रियामा देखिएको विलम्ब तथा चीनको अर्थतन्त्र विस्तारमा आएको संकुचनका कारण विश्व अर्थतन्त्रको विस्तार कमजोर रहने देखिन्छ।
५. सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्नुपर्ने, पन्ध्रौं योजनाले तय गरेका आर्थिक लक्ष्यहरूसँग सामञ्जस्यता कायम गर्नुपर्ने र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विकसित आर्थिक, सामाजिक एवम् राजनीतिक गतिविधिलाई समेत ध्यानमा राखी समष्टिगत आर्थिक नीतिहरू तर्जुमा गर्नुपर्ने अवस्था छ।
६. राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय घटनाक्रमलाई मध्यनजर गर्नुका साथै नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेटमा उल्लिखित कार्यक्रमसँग सामञ्जस्यता कायम गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीति तर्जुमा गरिएको छ।

अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्य

७. सन् २०१८ मा ३.६ प्रतिशत रहेको विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर सन् २०१९ मा ३.२ प्रतिशत रहने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपण छ। सन् २०१८ मा विकसित मुलुक र उदीयमान

तथा विकासशील मुलुकका अर्थतन्त्रहरु क्रमशः २.२ प्रतिशत र ४.५ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा सन् २०१९ मा क्रमशः १.९ प्रतिशत र ४.१ प्रतिशतले वृद्धि हुने कोषको प्रक्षेपण छ ।

८. चीन र भारतको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१८ मा क्रमशः ६.६ प्रतिशत र ६.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१९ मा क्रमशः ६.२ प्रतिशत र ७.० प्रतिशत रहने कोषको प्रक्षेपण छ ।

९. विकसित र उदीयमान तथा विकासशील मुलुकको मुद्रास्फीति सन् २०१८ मा क्रमशः २.० प्रतिशत र ४.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१९ मा क्रमशः १.६ प्रतिशत र ४.८ प्रतिशत रहने कोषको प्रक्षेपण छ ।

आर्थिक स्थितिको समीक्षा

१०. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर ७.१ प्रतिशत रहेको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको प्रारम्भिक अनुमान छ । कृषि उत्पादनमा वृद्धि, उर्जा आपूर्तिमा सहजता, निर्माण कार्यमा तीव्रता, औद्योगिक उत्पादन विस्तार तथा पर्यटक आगमन बढेका कारण आर्थिक वृद्धि उच्च रहेको हो ।

११. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल गार्हस्थ्य बचतको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २०.५ प्रतिशत पुगेको अनुमान छ । कुल राष्ट्रिय बचतको यस्तो अनुपात ५२.४ प्रतिशत पुगेको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरु क्रमशः १७.८ प्रतिशत र ४७.१ प्रतिशत रहेका थिए ।

१२. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल स्थिर पुँजी निर्माणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ३६.९ प्रतिशत पुगेको अनुमान छ । कुल पुँजी निर्माणको यस्तो अनुपात ६२.३ प्रतिशत पुगेको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरु क्रमशः ३४.७ प्रतिशत र ५५.२ प्रतिशत रहेका थिए ।

१३. समीक्षा वर्षमा बचतको तुलनामा लगानी उच्च रहेकोले साधनको स्रोत-माग अन्तरको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ९.९ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ८.१ प्रतिशत रहेको थियो ।

१४. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को एघार महिनामा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.५ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ४.२ प्रतिशत रहेको थियो ।

१५. महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को प्राप्त तथा खर्चको प्रारम्भिक विवरण अनुसार चालु खर्च रु. ७१४ अर्ब ९८ करोड, पुँजीगत खर्च रु. २३८ अर्ब ३६ करोड, वित्तीय व्यवस्था खर्च रु. १४१ अर्ब २४ करोड र राजस्व संकलन रु. ८५९ अर्ब ६० करोड भएको छ।
१६. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपाल सरकारले कुल आन्तरिक ऋण रु. ९६ अर्ब ३८ करोड परिचालन गरेको छ भने भुक्तानी रु. ३४ अर्ब ३१ करोड गरेको छ। सो अवधिमा नेपाल सरकारले रु. ६२ अर्ब ७ करोड खुद आन्तरिक ऋण परिचालन गरेको छ। उक्त रकम कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.८ प्रतिशत हुन आउँछ।
१७. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को एघार महिनामा वस्तु व्यापार घाटा १७.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२११ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ। यसैगरी, सो अवधिमा चालु खाता घाटा रु. २४८ अर्ब ७२ करोड रहेको छ। आयातमा भएको विस्तारका कारण चालु खाता घाटा उच्च रहन गएको हो।
१८. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को एघार महिनामा विप्रेषण आप्रवाह १७.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७९९ अर्ब २ करोड पुगेको छ। शोधनान्तर भने रु. ९० अर्ब ८३ करोडले घाटामा रहेको छ।
१९. बैकिङ्ग क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को एघार महिनाको आयातलाई आधार मान्दा ८.८ महिनाको वस्तु तथा ७.७ महिनाको वस्तु र सेवा आयात धान्न पर्याप्त हुने देखिन्छ।
२०. २०७५ असार मसान्तको तुलनामा २०७६ असार मसान्तमा अमेरिकी डलरसँग नेपाली रुपैयाँ ०.०२ प्रतिशतले अवमूल्यन भई अमेरिकी डलर १ को खरिद विनिमयदर रु. १०९.३६ कायम भएको छ। २०७५ असार मसान्तमा यस्तो विनिमयदर रु. १०९.३४ रहेको थियो।

धितोपत्र बजार

२१. समीक्षा वर्षमा सेयर बजारमा ठूलो उतारचढाव देखिएन। २०७६ असार मसान्तमा नेप्से सूचकाङ्क १२५९.० रहेको छ। २०७५ असारमा मसान्तमा यो सूचकाङ्क १२१२.४ रहेको थियो। यसैगरी, २०७५ असार मसान्तमा रु. १४३५ अर्ब १४ करोड रहेको बजार पुँजीकरण २०७६ असार मसान्तमा रु. १५६७ अर्ब ५० करोड पुगेको छ।
२२. यस बैंकले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई दीर्घकालीन ऋणपत्र जारी गरी वित्तीय साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति अपनाएपश्चात् ऋणपत्र बजारको विकासमा समेत

सहयोग पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस बैंकबाट १४ वाणिज्य बैंकहरूले रु. ४३ अर्ब ९८ करोडको ऋणपत्र निष्काशन गर्न स्वीकृति प्राप्त गरेका छन् ।

२३. अब म आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा अवलम्बन गरिएको मौद्रिक नीतिको समीक्षा प्रस्तुत गर्दछु ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिको समीक्षा

मौद्रिक व्यवस्थापन

२४. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा विस्तृत मुद्राप्रदायको वार्षिक वृद्धिदर १८ प्रतिशतको सीमाभित्र राख्ने लक्ष्य राखिएकोमा २०७६ जेठ मसान्तमा वार्षिक विन्दुगत वृद्धिदर १६.७ प्रतिशत रहेको छ ।

२५. मौद्रिक क्षेत्रबाट प्रवाह हुने कर्जामध्ये आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर २२.५ प्रतिशत र निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर २०.० प्रतिशतमा सीमित गर्ने प्रक्षेपण गरिएकोमा २०७६ जेठ मसान्तमा यी कर्जाको वार्षिक विन्दुगत वृद्धिदर क्रमशः २५.१ प्रतिशत र २०.६ प्रतिशत रहेका छन् ।

२६. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल रु. ३२२ अर्ब ४९ करोड तरलता प्रवाह भएको छ । यस अर्न्तगत रिपोमार्फत रु. १६८ अर्ब १६ करोड र स्थायी तरलता सुविधामार्फत रु. १५४ अर्ब ३३ करोड प्रवाह भएको छ ।

२७. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. १०० अर्ब ३५ करोड तरलता प्रशोचन भएको छ । यस अर्न्तगत रिभर्स रिपोमार्फत रु. २० अर्ब ७० करोड र निक्षेप संकलन बोलकवोलमार्फत रु. ७९ अर्ब ६५ करोड प्रशोचन भएको छ ।

२८. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस बैंकले वाणिज्य बैंकहरूबाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब १९ करोड खुद खरिद गरी रु. ३६० अर्ब ९१ करोड खुद तरलता प्रवाह गरेको छ । सोही अवधिमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री गरी रु. ५१६ अर्ब ९७ करोड बराबरको भा.रु. खरिद गरेको छ ।

२९. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा वाणिज्य बैंकहरू बीच रु. १७७५ अर्ब ११ करोड र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) बीच रु. २०९ अर्ब ५५ करोडको अन्तर-बैंक कारोबार भएको छ ।

३०. २०७६ असारमा ९९-दिने ट्रेजरी विलको भारत औसत ब्याजदर ४.९७ प्रतिशत र वाणिज्य बैंकहरूबीचको भारत औसत अन्तर-बैंकदर ४.५२ प्रतिशत रहेका छन् । २०७५ असारमा यी दरहरू क्रमशः ३.७४ प्रतिशत र २.९६ प्रतिशत रहेका थिए ।
३१. २०७६ जेठमा वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप र कर्जाको भारत औसत ब्याजदर क्रमशः ६.६४ प्रतिशत र १२.२० प्रतिशत रहेका छन् । २०७५ जेठमा यी दरहरू क्रमशः ६.६१ प्रतिशत र १२.४२ प्रतिशत रहेका थिए ।

कर्जा कार्यक्रमहरूको समीक्षा

३२. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विदेशबाट आफ्नो प्राथमिक पुँजीको शतप्रतिशतसम्म विदेशी मुद्रामा ऋण लिन पाउने व्यवस्था अनुसार वाणिज्य बैंकले अमेरिकी डलर ४ करोड ऋण लिन स्वीकृति लिएकोमा ३ करोड १५ लाख अमेरिकी डलर ऋण लिएको तथा तीनवटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले २ करोड ६ लाख अमेरिकी डलर र १ करोड १० लाख जापानिज येन ऋण लिन स्वीकृति प्राप्त गरेका छन् ।
३३. वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको कृषि क्षेत्रमा न्यूनतम १० प्रतिशत र उर्जा तथा पर्यटन क्षेत्रमा न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०७६ जेठ मसान्तसम्म यी क्षेत्रहरूमा क्रमशः ८.६ प्रतिशत र ८.६ प्रतिशत कर्जा प्रवाह भएको छ ।
३४. वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीले आफ्नो कुल कर्जा सापटको न्यूनतम ५ प्रतिशत अनिवार्य रूपमा विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०७६ जेठ मसान्तमा यस्तो कर्जाको अंश ६.१ प्रतिशत रहेको छ ।
३५. यस बैंकबाट उत्पादन तथा निर्यात विस्तारका क्षेत्रमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले सहूलियत दरमा प्रदान गरिने पुनरकर्जा लगानी २०७६ जेठ मसान्तमा रु. २२ अर्ब ४० करोड रहेको छ । यस अन्तर्गत साधारण पुनरकर्जा रु. १९ अर्ब २७ करोड र निर्यात पुनरकर्जा रु. ८७ करोड रहेको छ ।
३६. “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम प्रवाह गरिएको कर्जामध्ये २०७६ जेठ मसान्तसम्ममा कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय कर्जा अन्तर्गत १५,९१६ जना ऋणीको रु. २९ अर्ब ३६ करोड कर्जा बक्यौता रहेको छ । त्यसैगरी, सो कार्यविधिमा व्यवस्था भएका अन्य क्षेत्रतर्फ प्रवाह भएको कर्जामध्ये ७६६ जना ऋणीको रु. ४१ करोड ३२ लाख कर्जा बक्यौता रहेको छ । नेपाल सरकारले सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि कुल रु. १ अर्ब २५ करोड ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ ।

३७. अब म वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रमको कार्यान्वयन स्थितिको समीक्षा प्रस्तुत गर्दछु ।

वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रम

३८. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ संशोधनका लागि नेपाल सरकारमा पेश गरिएका छन् । भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ लागू भइसकेको छ ।
३९. पूर्वाधार विकास बैंक सम्बन्धी नियमन, निरीक्षण र सुपरिवेक्षणका लागि निर्देशन जारी गरिएको छ । रु. २० अर्ब चुक्ता पुँजी भएको नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लिमिटेड २०७५ फागुन २७ गतेदेखि सञ्चालनमा आएको छ ।
४०. बैंकिङ्ग सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउने र वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्ने यस बैंकको नीति बमोजिम वाणिज्य बैंकहरूले प्रत्येक प्रदेशमा प्रादेशिक कार्यालय स्थापना गर्ने कार्य कार्यान्वयनमा आएको छ ।
४१. वित्तीय समावेशीकरण सम्बन्धी सूचकहरू समावेश भएको E-mapping लाई Financial Inclusion Portal मार्फत उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिएको छ ।
४२. प्राकृतिक व्यक्तिको रु. ३ लाखसम्मको बचत तथा मुद्दती निक्षेप सुरक्षण गराउनु पर्ने व्यवस्था बमोजिम २०७६ जेठ मसान्तसम्ममा २ करोड २२ लाख निक्षेप खातामा रहेको रु. ६०३ अर्ब ३९ करोड सुरक्षण भएको छ ।
४३. राष्ट्रिय स्तर बाहेकका वित्तीय संस्थाहरूको कार्यक्षेत्रलाई प्रादेशिक संरचना अनुसार समायोजन गर्ने नीतिगत व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएको छ । काठमाडौँ उपत्यकाबाहेक प्रादेशिक स्तरमा समायोजन हुने विकास बैंकहरूको न्यूनतम चुक्ता पुँजी रु. १ अर्ब २० करोड र वित्त कम्पनीहरूको न्यूनतम चुक्ता पुँजी रु. ५० करोड कायम गरिएको छ ।
४४. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई समेत भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमति प्रदान गर्ने नीतिगत व्यवस्था गरिएको छ ।
४५. घरजग्गाको मूल्यमा भइरहने उतारचढाव मापन गर्ने घरजग्गा मूल्य सूचकाङ्क तयार गर्न सर्वेक्षण कार्य भइरहेको छ ।
४६. बैंक तथा वित्तीय संस्था गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति सम्बन्धी प्रक्रिया शुरु गरेपश्चात् २०७६ असार मसान्तसम्म कुल १७१ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू मर्जर/प्राप्ति प्रक्रियामा

सामेल भएका छन् । यसमध्ये १२८ वटा संस्थाहरूको इजाजत खारेज हुन गई कुल ४३ संस्था कायम भएका छन् ।

४७. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट अनलाईन तथ्याङ्क र विवरण प्राप्त गर्न Supervisory Information System कार्यान्वयनमा आउने चरणमा रहेको छ ।

वित्तीय पहुँच

४८. सबै स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने नीति अनुसार २०७६ असारसम्ममा ७३२ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा पुगेका छन् । २०७५ असारमा यस्तो संख्या ६३१ रहेको थियो ।

४९. २०७६ जेठ मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैंकहरूको शाखा संख्या ३५३९, विकास बैंकहरूको १२५०, वित्त कम्पनीहरूको २०५ र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ३५७० गरी कुल शाखा संख्या ८५६४ पुगेको छ । २०७५ जेठ मसान्तमा यस्तो संख्या ६४१४ रहेको थियो ।

५०. २०७६ जेठ मसान्तको तथ्याङ्कलाई आधार मान्दा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको एक शाखाबाट औसतमा ३४११ जनसंख्याले सेवा लिनसक्ने अवस्था रहेको छ । २०७५ जेठ मसान्तमा यस्तो संख्या ४४९३ रहेको थियो ।

५१. सबै नेपालीको बैंक खाता खोल्ने अभियानलाई निरन्तरता दिइएको छ । २०७६ बैशाख मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूमा रहेको निक्षेप खाता संख्या २ करोड ७३ लाख तथा कर्जा खाता संख्या १४ लाख ५४ हजार पुगेको छ ।

५२. २०७५ चैत मसान्तमा एटीएम संख्या ३१८८ रहेको छ । त्यसैगरी, मोबाइल बैंकिङ्कका ग्राहकहरूको संख्या ७० लाख, इन्टरनेट बैंकिङ्कका ग्राहकहरूको संख्या ८ लाख ९३ हजार, जारी भएका डेबिट कार्डको संख्या ६२ लाख ८१ हजार तथा क्रेडिट कार्डको संख्या १ लाख १३ हजार पुगेको छ ।

५३. २०७६ बैशाखमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल बचत सदस्यको संख्या ४१ लाख ५८ हजार र ऋणीको संख्या २६ लाख १३ हजार पुगेको छ । यसैगरी यी संस्थाहरूले रु. ७९ अर्ब ५९ करोड बचत संकलन र रु. २२५ अर्ब ७ करोड कर्जा प्रवाह गरेका छन् ।

५४. नेपाल सरकार र यस बैंकको बीउपुँजी लगानीमा स्थापना भई यस बैंकमार्फत संचालन हुँदै आएको ग्रामीण स्वावलम्बन कोष कार्यक्रमको संचालन साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थामार्फत हुने गरी हस्तान्तरण गरिएको छ ।

५५. अब म आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिको स्वरूप प्रस्तुत गर्दछु ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिको स्वरूप

मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा

५६. अर्थतन्त्रको विद्यमान अवस्था, आन्तरिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्य, नेपाल सरकारको पन्ध्रौं योजनाका साथै आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक बजेटलाई ध्यानमा राखी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा तय गरिएको छ ।
५७. सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट लगानीमा हुने वृद्धिका कारण समष्टिगत मागमा विस्तार हुने देखिन्छ । समष्टिगत माग पक्षबाट मुद्रास्फीतिमा चाप पर्न नदिन मौद्रिक योगाङ्कहरूलाई वाञ्छित सीमामा राख्ने मौद्रिक नीतिको जोड रहनेछ ।
५८. आर्थिक क्रियाकलाप विस्तारसँगै आयात बढ्ने प्रवृत्ति कायमै रहने देखिएकोले बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा पर्नसक्ने प्रभावलाई समेत ध्यानमा राखि मौद्रिक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५९. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेटले लक्षित गरेको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सहयोग पुऱ्याउन आन्तरिक उत्पादन वृद्धि, रोजगारी सिर्जना र उच्चमशीलता विकासमा वित्तीय साधनको उपलब्धतालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
६०. तरलता व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउँदै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्नेतर्फ मौद्रिक नीतिको जोड रहनेछ ।
६१. वित्तीय सेवामा सर्वसाधारणको पहुँच बढाउँदै बैंकिङ्ग क्षेत्रको साधन परिचालन गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सुदृढीकरण (Consolidation) लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

आर्थिक तथा मौद्रिक लक्ष्य

६२. मौद्रिक नीतिको प्रमुख लक्ष्यको रूपमा रहेको मूल्य स्थायित्व कायम गर्न उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६ प्रतिशतको सीमाभित्र राख्ने गरी मौद्रिक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६३. बाह्य क्षेत्र स्थायित्वका लागि आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कम्तिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय संचिति कायम गर्ने गरी मौद्रिक व्यवस्थापन गरिनेछ ।

६४. नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित ८.५ प्रतिशतको हाराहारीमा आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सहयोग पुग्ने गरी मौद्रिक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
६५. प्रचलित मूल्यको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनलाई मौद्रिक प्रक्षेपणको आधारको रूपमा लिइएको सन्दर्भमा विस्तृत मुद्राप्रदायको विस्तारलाई १८ प्रतिशतको सीमाभित्र कायम गरिनेछ । यसैगरी आन्तरिक कर्जा विस्तार २४ प्रतिशतमा र निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा वृद्धि २१ प्रतिशतमा सीमित गर्ने प्रक्षेपण छ ।

सञ्चालन लक्ष्य तथा उपकरण

६६. मौद्रिक नीतिको अंकुशको रूपमा रहेको विद्यमान स्थिर विनिमय दर पद्धतिलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
६७. मौद्रिक व्यवस्थापनको प्रमुख उपकरणको रूपमा रहेको खुला बजार कारोबार संचालनका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले यस बैंकमा राख्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात बाहेकको अधिक तरलतालाई अनुगमन गर्दै बैंकहरूको अन्तर बैंक कारोबार दरलाई सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा लिइनेछ ।
६८. अल्पकालीन ब्याजदरको उतारचढाव कम गर्ने उद्देश्यका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइएको ब्याजदर करिडोरलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
६९. ब्याजदर करिडोरको माथिल्लो सीमाको रूपमा स्थायी तरलता सुविधा दर ६ प्रतिशत, नीतिगत दरको रूपमा रिपो दरलाई ४.५ प्रतिशत र तल्लो सीमाको निक्षेप संकलन दरलाई ३ प्रतिशत कायम गरिएको छ । यस अन्तर्गतको रिपो सुविधा Overnight आधारमा तथा निक्षेप संकलन सुविधा एक हप्ताका लागि प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७०. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने ४ प्रतिशतको अनिवार्य नगद अनुपातलाई यथावत् कायम गरिएको छ ।
७१. वाणिज्य बैंकहरूले कायम गर्नुपर्ने वैधानिक तरलता अनुपात १० प्रतिशत, विकास बैंकहरूले ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूले ७ प्रतिशतलाई यथावत् राखिएको छ ।
७२. अन्तिम ऋणदाता सुविधा दरको रूपमा रहेको बैंकदरलाई ६.५ प्रतिशतबाट ६ प्रतिशत कायम गरिनेछ ।
७३. यस बैंकले प्रदान गर्ने विशेष पुनरकर्जा दर १ प्रतिशत यथावत् कायम गरिएको छ भने साधारण पुनरकर्जा दरलाई ४ प्रतिशतबाट ३ प्रतिशत कायम गरिनेछ ।

७४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विशेष पुनरकर्जा उपयोग गर्ने ऋणीबाट बढीमा ३ प्रतिशतमात्र ब्याज लिन पाउने व्यवस्थालाई यथावत् कायम गरिएको छ भने साधारण पुनरकर्जा उपयोग गर्ने ऋणीबाट बढीमा ७ प्रतिशतसम्म ब्याज लिन पाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
७५. यस बैंकले साना तथा मझौला उद्यमका लागि असल कर्जाको धितो सुरक्षणमा प्रदान गर्दै आएको रु १० लाखसम्मको पुनरकर्जाको विद्यमान दरलाई ५ प्रतिशतबाट घटाई ३ प्रतिशत कायम गरिनेछ भने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले ऋणीबाट लिनसक्ने विद्यमान ब्याजदरलाई १० प्रतिशतबाट घटाई ७ प्रतिशत कायम गरिनेछ ।
७६. उच्च आर्थिक वृद्धिको प्रवृत्तिलाई सहयोग पुऱ्याउने, आन्तरिक उत्पादन विस्तारमार्फत आयात व्यवस्थापन गर्ने र विश्व अर्थतन्त्रमा देखिन थालेको सम्भावित मन्दीको प्रभाव आन्तरिक अर्थतन्त्रमा कम गर्ने उद्देश्यका साथ मौद्रिक सहजीकरण गरिएको हो ।

कर्जा तथा स्रोत व्यवस्थापन

७७. मूल्य तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्व कायम गर्न र आन्तरिक आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई प्रोत्साहन गर्नेतर्फ कर्जा व्यवस्थापनका उपायहरू अवलम्बन गरिने छन् ।
७८. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले विदेशबाट ऋण प्राप्त गर्नसक्ने स्रोतको दायरा विस्तार गर्दै बैंकिङ्ग क्षेत्रका अतिरिक्त पेन्सन फन्ड, हेज फन्ड लगायतका स्रोतबाट समेत ऋण ल्याउन सक्ने व्यवस्था गरिनेछ । यसरी प्राप्त स्रोतको उपयोगका क्षेत्रहरू समेत विस्तार गरिने छन् ।
७९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण लिन सक्ने विद्यमान व्यवस्था अन्तर्गत ऋणको ब्याजदर ६ महिनाको LIBOR दरमा थप ३ प्रतिशतभित्र हुनुपर्ने प्रावधान रहेकोमा यस्तो ब्याजदर LIBOR दरमा थप ४ प्रतिशतभित्र हुनसक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
८०. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले संस्थागत विदेशी निक्षेपकर्ता तथा गैर-आवासीय नेपालीहरूबाट कम्तिमा पनि २ वर्ष अवधि भएको विदेशी मुद्रा मुद्दती निक्षेप संकलन गर्न सक्ने र यस्तो निक्षेपको शतप्रतिशतसम्म नेपाली मुद्रामा कर्जा प्रवाह गर्न पाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
८१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले स्वदेशी मुद्रामा निक्षेप संकलन गर्दा एक संस्थाबाट संकलित निक्षेप आफ्नो कुल स्वदेशी मुद्रा निक्षेपको अधिकतम १० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था

गरिनेछ । साथै, कुल स्वदेशी मुद्रा निक्षेपमा संस्थागत निक्षेपको अंश ५० प्रतिशतसम्म हुनसक्ने विद्यमान व्यवस्थालाई यथावत् राखिएको छ ।

८२. वाणिज्य बैंकहरूले २०७७ असार मसान्तभित्र आफ्नो चुक्ता पुँजीको न्यूनतम २५ प्रतिशत बराबर अनिवार्य रूपमा ऋण पत्र जारी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
८३. बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्रको शतप्रतिशत रकम कर्जा प्रवाहका लागि उपयोग गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
८४. नेपाली नागरिकसँग रहेको सुन बैंकमा निक्षेपको रूपमा जम्मा गर्न सक्ने विषयमा नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
८५. व्यक्तिगत प्रकृतिका कर्जा, घर कर्जा तथा हायर पर्चेज कर्जा लगायतका किस्ता भुक्तानीमा आधारित गैर-व्यावसायिक कर्जा प्रवाह गर्दा ऋण भुक्तानी आम्दानी अनुपात (Debt Service to Gross Income Ratio-DTI) को अधिकतम सीमा कायम गरिनेछ ।
८६. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले छुट्टा छुट्टै वा एकमुष्ट गरी रु. १ करोड वा सो भन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्दा अनिवार्य रूपमा स्थायी लेखा नम्बर (PAN) लिनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस्तो सीमा रु ५० लाख कायम गरिएको छ ।
८७. वाणिज्य बैंकहरूले कृषिमा न्यूनतम १० प्रतिशत तथा उर्जा र पर्यटनमा १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई यथावत् कायम गरिएको छ ।
८८. विकास बैंक र वित्त कम्पनीले प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम क्रमशः १५ प्रतिशत र १० प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने विद्यमान व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको छ ।
८९. पूर्वाधार विकास बैंकले परियोजना छनौट गर्दा गर्नुपर्ने लगानीको न्यूनतम सीमा रु. ३० करोड कायम गरिनेछ ।
९०. तोकिएका प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रहरूमा सहूलियतपूर्ण कर्जा उपलब्ध होस् भन्ने उद्देश्यले यस बैंकले स्थापना गरेको पुनरकर्जा कोषको सञ्चालन कार्यविधि जारी गरिनेछ ।
९१. यस बैंकले प्रदान गर्ने पुनरकर्जा सुविधाको उपयोगमा प्रादेशिक सन्तुलन कायम गर्न यस बैंकका प्रदेश स्थित कार्यालयहरूले पुनरकर्जाको निवेदन संकलन गरि आवश्यक समन्वय र सिफारिश गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै, पुनरकर्जा सुविधा प्राप्त गर्ने ऋणीको नामावली सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

९२. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ मा उल्लेख भएका अति अविकसित र अविकसित क्षेत्रका तोकिएका उत्पादनमूलक उद्योगका लागि साधारण पुनरकर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
९३. “सहुलियतपूर्ण कर्जामा प्रदान गरिने ब्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५” बमोजिम प्रवाह गरिने कर्जालाई प्रभावकारी बनाइने छ । साथै यस्तो कर्जालाई कर्जा/स्रोत परिचालन अनुपात गणना गर्दा छुट दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले ऋणीबाट सहुलियतपूर्ण कर्जाको ब्याज असुलउपर गर्दा ऋणीले पाउने ब्याज अनुदान घटाएर मात्र असुलउपर गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
९५. वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको न्यूनतम ५ प्रतिशत विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई यथावत् राखिएको छ ।
९६. अन्तर बैंक सापटी रकमलाई कर्जा/स्रोत परिचालन अनुपात गणना गर्ने प्रयोजनमा समावेश गर्ने व्यवस्थालाई पुनरावलोकन गरिनेछ ।
९७. वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीतिले कर्जा र निक्षेपको ब्याजदर बीचको अन्तर आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्म ४.४ प्रतिशत भन्दा कम भएको हुनुपर्ने व्यवस्था गरेको सन्दर्भमा वाणिज्य बैंकहरूले कर्जा र निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर अन्तर २०७७ असार मसान्तसम्म ४.४ प्रतिशतमा ल्याइसक्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
९८. रु. १५ लाखसम्मको कृषि, उद्यम तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन कर्जा प्रवाह गर्दा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आधार दरमा २ प्रतिशतसम्ममात्र थप गरी ऋणको ब्याज तोक्न पाउने, कुनै प्रकारको सेवा शुल्क लिन नपाउने र समय अगावै कर्जा भुक्तानी गरेमा अग्रिम भुक्तानी शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिनेछ । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रत्येक शाखाले यसप्रकारको कर्जा निवेदन प्राप्त भएको सात दिन भित्र स्वीकृत गर्नुपर्ने र स्वीकृत हुन नसक्ने भएमा सोको प्रष्ट कारण समेत सम्बन्धित ग्राहकलाई जानकारी दिनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
९९. अब म आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रम

१००. मुलुकले अवलम्बन गरेको दीर्घकालीन विकासका लक्ष्यहरूसँग सामञ्जस्यता कायम गर्ने गरी वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति तथा नेपाल राष्ट्र बैंकको रणनीतिक योजना बमोजिम वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१०१. वित्तीय सुशासन र सम्बर्द्धन (Financial Governance and Consolidation) लाई जोड दिदै भुक्तानी प्रणालीको आधुनिकीकरणमार्फत वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्ने वित्तीय क्षेत्र कार्यक्रमको उद्देश्य हुनेछ ।

वित्तीय क्षेत्र सुदृढीकरण

१०२. वाणिज्य बैंकहरु एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई २०७७ असार मसान्तभित्र एकीकृत कारोबार संचालन गरेमा विद्यमान व्यवस्था अनुसार उपलब्ध हुने सहूलियतका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका थप सहूलियत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ :
- (क) कृषि, उर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा तोकिएको कर्जा पुऱ्याउनु पर्ने अवधि २०७८ असार मसान्त कायम गरिने,
- (ख) कर्जा र निक्षेपबीचको ब्याजदर अन्तर ४.४ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने अवधि २०७८ असार मसान्त कायम गरिने,
- (ग) शाखा विस्तार गर्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु नपर्ने,
- (घ) संचालक समितिका सदस्य, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा नायव प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदबाट हटेको कम्तिमा ६ महिना व्यतीत नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त अन्य संस्थामा संचालक वा अन्य कुनै पनि हैसियतमा काम गर्न नपाउने विद्यमान प्रावधान लागु नहुने,
- (ङ) चुक्ता पुँजीको २५ प्रतिशत बराबर ऋणपत्र जारी गरिसक्नु पर्ने अवधि २०७८ असार मसान्त कायम गरिने ।
१०३. एक भन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निश्चित प्रतिशत भन्दा बढी सेयर स्वामित्व हुने सेयरधनीहरु भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई गाभ्ने/गाभिने र प्राप्तिमा प्राथमिकतामा राखी मर्जरमा लैजाने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

१०४. प्रणालीगत रूपमा महत्वपूर्ण बैंक (Systemically Important Bank) को नियमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि छुट्टै व्यवस्था गरिनेछ ।
१०५. वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीतिमा उल्लेख भएबमोजिम लिजिङ्ग सम्बन्धी कानून तर्जुमा प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ ।
१०६. वित्तीय सेवाका ग्राहकको हित संरक्षणको लागि वित्तीय ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी निक्षेपकर्ता र ऋणीको गुनासो व्यवस्थापन गर्दै वित्तीय क्षेत्रप्रति सर्वसाधारणको विश्वास अभिवृद्धि गर्न यस बैंकमा वित्तीय ग्राहक संरक्षण इकाई (Financial Consumer Protection Unit) स्थापना गरिनेछ ।
१०७. स्थानीय तहका सबै ६७४३ वडासम्म नै वित्तीय सेवाको पहुँच पुऱ्याउन बैंक शाखा नभएका वडाहरुमा शाखा रहित बैंक खोल्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु नपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१०८. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहकलाई प्रदान गर्ने सेवा सम्बन्धी जानकारी Audio Notice Board बाट समेत निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१०९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुका वेवसाइटमार्फत सार्वजनिक हुने सामग्रीहरु नेपाली भाषामा समेत राख्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
११०. सम्पत्ति शुद्धीकरण एवम् आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रणका लागि goAML System को प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरुले समेत कोर-बैंकिङ्ग सफ्टवेयरबाट सोभै goAML Software मा विवरणहरु अपलोड गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१११. कर्जा सूचनाको गुणस्तर सुधारका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले कर्जा सूचना केन्द्रमा उपलब्ध गराउनु पर्ने कर्जा सम्बन्धी विवरणको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
११२. वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीले समेत लघुवित्त सम्बन्धी कारोबार गरेको भए त्यस्तो कारोबारको छुट्टै सूचना कर्जा सूचना केन्द्रलाई दिनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
११३. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले आफ्ना कर्मचारीहरुको दक्षता अभिवृद्धिका लागि तोकिएको खर्च रकम सोही प्रयोजनमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिँदै कर्मचारीहरुलाई अनिवार्य रूपमा प्रमाणीकृत पाठ्यक्रममा आधारित अभिमुखीकरण सम्बन्धी प्रमाणपत्र लिनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

नियमन

११४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नु पर्ने कर्जा स्रोत अनुपातको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउँदै तोकिएको अनुपात उल्लंघन गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई कारवाही गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
११५. समष्टिगत विवेकशील नियमनको रूपमा Countercyclical Buffer सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै, Liquidity Coverage Ratio र Net Stable Funding Ratio सम्बन्धी मापदण्ड जारी गरिनेछ ।
११६. नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको विदेशमा शाखा खोल्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ । साथै, विदेशी बैंकको नेपालमा प्रतिनिधि/शाखा कार्यालय स्थापना गर्ने नीतिगत व्यवस्थामा पुनरावलोकन गरिनेछ ।
११७. विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूमा Basel II पूर्णरूपमा लागू गरिनेछ । साथै, यस्ता संस्थाहरूको Stress Testing गर्ने व्यवस्था समेत मिलाइने छ ।
११८. वाणिज्य बैंकहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि निक्षेप दायित्व तथा कर्जा सापट सहितको वार्षिक कार्ययोजना संचालक समितिबाट स्वीकृत गराई यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस्तो कार्ययोजनाको संचालक समितिले त्रैमासिक रूपमा समीक्षा गरी यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
११९. पूर्वाधार विकास बैंकले समेत आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना प्रत्येक आर्थिक वर्षको साउन मसान्तभित्र यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
१२०. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा जम्मा भएको रकमको न्यूनतम १० प्रतिशत प्रत्येक प्रदेशमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिँदै उक्त कोषबाट हुने खर्चलाई थप व्यवस्थित र पारदर्शी बनाइनेछ ।
१२१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाहका क्रममा ऋणी स्वयम्ले छनौट गरेको बीमा कम्पनीबाट मात्र कर्जाको सुरक्षण स्वरूप राखिएको सम्पत्तिको बीमा गराउनु पर्ने र कर्जासँग प्रत्यक्ष रूपले सम्बन्धित बीमा पोलिसी बाहेक अन्य कुनै पनि प्रकारको बीमा पोलिसी विक्री गर्न नपाउने व्यवस्था गरिनेछ ।

लघुवित्त सम्बन्धी नियमन

१२२. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले महानगरपालिका, उप-महानगरपालिका र जिल्ला सदरमुकाम बाहेक नगरपालिका र गाउँपालिका क्षेत्रमा एक शाखा स्थापना गरेपश्चात् मात्र उपमहानगरपालिका वा जिल्ला सदरमुकाममा एक शाखा स्थापना गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१२३. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले अनिवार्य रूपमा एक तिहाइ कर्जा कृषि क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१२४. लघुवित्त वित्तीय संस्थाका लागि Stress Testing सम्बन्धी मार्गदर्शन जारी गरिनेछ ।
१२५. एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्त हुने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई देहाय बमोजिमका थप सहूलियत प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ :
- (क) एकल ग्राहक कर्जा सीमा नाघेको ऋणीको कर्जालाई सीमा भित्र ल्याउन समय थप गर्ने,
 - (ख) तोकिएको पुँजी कोष अनुपात पुऱ्याउनु पर्ने समय थप गर्ने,
 - (ग) सञ्चालक समितिका सदस्य र प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदबाट हटेको कम्तिमा ६ महिना व्यतीत नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त अन्य संस्थामा संचालक वा अन्य कुनै पनि हैसियतमा काम गर्न नपाउने विद्यमान प्रावधान लागु नहुने,
 - (घ) स्वीकार योग्य धितो लिई समूहमा आवद्ध भएका तथा नभएका गाउँपालिका क्षेत्रमा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूलाई लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूबाट लघुउद्यम सञ्चालन गर्न प्रदान गरिने कर्जाको सीमा रु. १० लाखबाट रु. १५ लाख पुऱ्याइने,
 - (ङ) आफ्ना कर्मचारीहरूको तलब, भत्ता तथा सुविधालाई निक्षेपको रूपमा स्वीकार गरी स्रोत परिचालन गर्नसक्ने ।
१२६. एक भन्दा बढी लघु वित्त वित्तीय संस्थामा निश्चित प्रतिशत भन्दा बढी सेयर स्वामित्व हुने सेयरधनीहरू भएको संस्थालाई गाभ्ने/गाभिने र प्राप्तमा प्राथमिकतामा राखी मर्जरमा लैजाने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

भुक्तानी प्रणाली सुदृढीकरण

१२७. Digitization र FinTech को उपयोग बढाई विद्युतीय माध्यमबाट गरिने भुक्तानीलाई अभिवृद्धि गर्दै नगद कारोबारलाई क्रमशः घटाउँदै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१२८. भुक्तानी प्रणालीको आधुनिकीकरणका लागि पूर्वाधारहरूको विकास गर्दै सबै आर्थिक कारोबार विद्युतीय माध्यमबाट गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१२९. चालु आर्थिक वर्ष भित्र वास्तविक समयको भुक्तानी प्रणाली (RTGS) सञ्चालनमा ल्याइनेछ । राष्ट्रिय भुक्तानी द्वार/स्वीचको विकासमार्फत विद्युतीय भुक्तानी कारोबारको अन्तरआवद्धता (Interoperability) सुनिश्चित गरी भुक्तानी कारोबारको राफसाफ स्वदेशमै हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
१३०. मोबाइल र इन्टरनेटमार्फत भुक्तानी सेवा विस्तार गरी दुर्गम स्थानहरूमा वित्तीय पहुँच पुऱ्याउन भुक्तानी सेवा प्रदायक संस्थाहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१३१. Point of Sale (POS) मेसिनमार्फत कारोबार गर्दा ग्राहकसँग अतिरिक्त शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिनेछ ।
१३२. कार्डमार्फत नेपाली मुद्रामा गरिने भुक्तानी तथा फछ्यौट कारोबारलाई वृद्धि गर्ने उद्देश्यले Co-Brand Card/National Card निष्काशन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
१३३. भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूले विद्युतीय माध्यमबाट हुने कारोबारको अनलाइन रिपोर्टिङ्ग गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१३४. बैंक तथा वित्तीय संस्थामा नगद जम्मा गर्न Cash Deposit Machine (CDM) राख्नु पर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१३५. नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लेख भए अनुसार वस्तु तथा सेवाको मूल्य कार्ड वा विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गर्दा बीजकमा उल्लेखित मूल्य अभिवृद्धि गरेको १० प्रतिशत रकम भुक्तानीकर्ताको बैंक खातामा सोभै जम्मा हुने व्यवस्थाका लागि समन्वय गरिनेछ ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

१३६. हेजिङ्ग सम्बन्धी नियमावली, २०७५ को प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि हेजिङ्ग सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरिनेछ ।

१३७. सफ्टवेयर खरीद वा मर्मत गरी भुक्तानी पठाउने रकमको सटही अनुमति प्रदान गर्दा सम्बन्धित नियामक निकायको सिफारिश आवश्यक हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
१३८. सामाजिक सञ्जाल तथा अनलाइनमार्फत हुने विज्ञापनवापत विदेशी मुद्रामा हुने भुक्तानी तथा प्राप्तिको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१३९. विप्रेषण आप्रवाहलाई राष्ट्रिय प्राथमिकताका क्षेत्रमा परिचालन गर्न तथा औपचारिक माध्यमको प्रयोगलाई बढावा दिन वैदेशिक रोजगार बचतपत्र तथा नागरिक बचतपत्रको विक्री वर्षेभरी खुला गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
१४०. विदेशी लगानी आप्रवाहलाई थप प्रोत्साहन गर्न एकल विन्दु सेवा केन्द्रमा रहेको यस बैंकको विदेशी विनिमय इकाइलाई प्रभावकारी बनाउँदै विदेशी लगानी भित्र्याउने र फिर्ता लैजाने प्रक्रियालाई सरलीकरण गरिनेछ ।
१४१. वैदेशिक लगानी भित्र्याउन यस बैंकको स्वीकृतिका लागि प्राप्त भएका निवेदन उपर यथाशीघ्र आवश्यक निर्णय गरिसक्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१४२. विदेशी मुद्रा कारोबार गर्ने इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरुको अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यका लागि विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
१४३. अध्ययन, सामूहिक भ्रमण लगायतमा हुने विदेशी विनिमय खर्चलाई नियमन गर्न आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
१४४. नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई मध्यनजर गर्दै प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरुमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले छुट्टै काउण्टर खोली विदेशी मुद्रा सटही सुविधा प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१४५. विदेशी विनिमय कारोबारलाई प्रभावकारी ढंगले अनुगमन गरी औपचारिक माध्यम बाहिर हुने विप्रेषण लगायतका कारोबारलाई बैंकिङ्ग प्रणालीको दायरामा ल्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।

अन्त्यमा,

१४६. मुलुक उत्साहजनक ढंगले आर्थिक वृद्धिको बाटोमा अगाडि बढेको छ । आन्तरिक आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भएसँगै नेपालले उदीयमान छिमेकी अर्थतन्त्रहरुको विकासको लाभ लिने अवसर समेत प्राप्त गरेको छ । उच्च आर्थिक वृद्धिको प्रवृत्तिलाई सहयोग पुर्याउँदै

समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्नुपर्ने चुनौती भने यथावतै छ । मुद्रास्फीतिमा देखिन थालेको दबाव तथा शोधनान्तर घाटामा रहेको कारण वित्तीय क्षेत्रको सवलीकरणमार्फत कर्जाको विवेकशील उपयोगलाई थप प्रोत्साहन गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

१४७. नेपाल सरकारको पन्ध्रौं योजना तथा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेट तथा कार्यक्रमसँग सामञ्जस्यता कायम गरी जारी गरिएको प्रस्तुत मौद्रिक नीतिको कार्यान्वयनबाट समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थायित्व हासिल गर्न, वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्न, वित्तीय सेवा प्रवाहमा प्रादेशिक सन्तुलन कायम गर्न र लक्षित आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास गरिएको छ ।

१४८. प्रस्तुत मौद्रिक नीति तर्जुमाको क्रममा सहयोग पुऱ्याउने नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू, विभिन्न व्यावसायिक संघ-संस्थाहरू, विद्वत् वर्ग, सञ्चार माध्यम लगायत सबैमा नेपाल राष्ट्र बैंक हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ । मौद्रिक नीतिमा व्यवस्था भएका नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सदाभै सबैको सहयोग प्राप्त हुने यस बैंकको विश्वास रहेको छ ।

अनुसूची
मौद्रिक प्रक्षेपण

(रु. करोडमा)

मौद्रिक योगाङ्क	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७६ असार	२०७७ असार	वार्षिक परिवर्तन							
					२०७४/७५		२०७५/७६		२०७६/७७			
					रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत		
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१०१४६३.५	१०५४२९.२	९७२२५.१	९८२२५.१	९६.०	१/	०.१	-८०००.०	२/	-७.६	१०००.०	१.०
१.१ वैदेशिक सम्पत्ति	११०७८२.४	११३३२९.५	१०६८२८.४	११०२६३.७	२५४७.२	२.३	२.३	-६५०१.१		-५.७	३४३५.३	३.२
१.२ वैदेशिक दायित्व	९३१८.९	७९००.४	९६०३.४	१२०३८.७	-१४१८.५	-१५.२	-१५.२	१७०३.०		२१.६	२४३५.३	२५.४
क. विदेशी मुद्रा निक्षेप	९०३४.०	७७१७.८	९१२७.६	१०६३८.३	-१३१६.१	-१४.६	-१४.६	१४०९.७		१८.३	१५१०.७	१६.६
ख. अन्य वैदेशिक दायित्व	२८४.९	१८८२.५	४७६.८	१४००.४	-१०२.४	-३५.९	-३५.९	२९३.३		१६०.७	९२४.६	१९४.३
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	१५७७०६.७	२०४०१७.५	२६१८१०.७	३२५४३७.२	५०१८०.४	१/	३१.८	५७५८९.१	२/	२८.२	६३६२६.४	२४.३
२.१ कुल आन्तरिक कर्जा	२१७७७९.२	२७५५८९.३	३४६१३८.४	४२९३३४.१	५७८१०.१	२६.५	२६.५	७०५४९.१		२५.६	८३१९५.६	२४.०
क. सरकारलाई गरेको खुद कर्जा	१४९४८.९	२७२६३.०	४६२८८.५	६६४७६.९	१२३१४.१	८२.४	८२.४	१९०२५.५		६९.८	२०१८८.४	४३.६
अ. सरकारमाथिको दावी	२५५७६.१	३६२१२.८	४६२८८.५	६६४७६.९	१०६३६.७	४१.६	४१.६	१००७५.७		२७.८	२०१८८.४	४३.६
आ. सरकारी निक्षेप	१०६२७.२	८९४९.८	०.०	०.०	-१६७७.४	-१५.८	-१५.८	-८९४९.८		-१००.०	०.०	०.०
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	९२२.६	१००३.४	१०१२.७	१०१४.८	८०.८	८.८	८.८	९.३		०.९	२.०	०.२
ग. वित्तीय संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	२१९१.७	३०४४.४	३९५०.८	४९०७.४	८५२.७	३८.९	३८.९	९०६.४		२९.८	९५६.६	२४.२
अ. सरकारी	४२८.६	३८२.७	१७३.४	१८५.७	-४५.९	-१०.७	-१०.७	-२०९.३		-५४.७	१२.३	७.१
आ. गैर-सरकारी	१७६३.१	२६६१.७	३७७७.४	४७२१.७	८९८.६	५१.०	५१.०	१११५.७		४९.९	९४४.३	२५.०
घ. निजी क्षेत्रलाई गरेको कर्जा	१९९७६.०	२४४२७८.४	२९४८८६.४	३५६९३५.०	४४५६२.४	२२.३	२२.३	५०६०८.०		२०.७	६२०४८.६	२१.०
२.२ खुद अमौद्रिक दायित्व	६०७७२.५	७५५७१.८	८४३२७.७	१०३८९६.९	७६२९.७	१/	१२.७	१२९६०.०	२/	१८.१	१९५६९.२	२३.२
३. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	२५९१७०.२	३०९४४६.७	३५९०३५.८	४२३६६२.२	५०२७६.५		१९.४	४९५८९.१		१६.०	६४६२६.४	१८.०
३.१ मुद्रा प्रदाय (क+ख), एम१+	१६२३१७.२	१८७८९६.०	२०८१६५.३	२४०७३८.७	२५५७८.८		१५.८	२०२६९.३		१०.८	३२५७३.५	१५.६
क. मुद्रा प्रदाय (एम१)	५६९४०.२	६६९३९.५	७३२९८.७	८४२९३.६	९९९९.३		१७.६	६३५९.३		९.५	१०९९४.८	१५.०
मुद्रा	३६१७४.६	४१५९८.५	४३४७०.५	४९२०८.६	५४२४.०		१५.०	१८७१.९		४.५	५७३८.१	१३.२
चलती निक्षेप	२०७६५.६	२५३४१.०	२९८२८.३	३५०८५.०	४५७५.३		२२.०	४४८७.३		१७.७	५२५६.७	१७.६
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१०५३७७.०	१२०९५६.५	१३४८६६.५	१५६४४५.२	१५५७९.५		१४.८	१३९१०.०		११.५	२९५७८.६	१६.०
३.२. आवधिक निक्षेप	९६८५३.०	१२१५४०.६	१५०८७०.५	१८२९२३.५	२४६९७.७		२५.५	२९३१९.९		२४.१	३२०५३.०	२९.२
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	२६८२०४.२	३१७९६४.५	३६८१६३.४	४३४३००.५	४८९६०.३		१८.३	५०९९८.९		१६.१	६६१३७.२	१८.०

सं - संशोधित अनुमान

प्र - प्रक्षेपित

१/ विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ३८६९.६६ करोड समायोजन

२/ विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नोक्सान रु. २०४.१० करोड समायोजन

तालिका सूची

तालिका १	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०५७/५८ का मूल्यमा)
तालिका २	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)
तालिका ३	कुल राष्ट्रिय आय तथा बचत
तालिका ४	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (२०७१/७२ = १००)
तालिका ५	मौद्रिक सर्वेक्षण
तालिका ६	मौद्रिक सर्वेक्षण (वार्षिक विन्दुगत)
तालिका ७	ब्याजदर संरचना
तालिका ८	सोभै खरिद र बिक्री बोलकबोल
तालिका ९	रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोल
तालिका १०	निक्षेप संकलन बोलकबोल
तालिका ११	ब्याजदर करिडोर
तालिका १२	सरकारी वित्त स्थिति (बैंकिङ्ग कारोबारमा आधारित)
तालिका १३	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण
तालिका १४	नेपाल सरकारको खुद आन्तरिक ऋण
तालिका १५	वैदेशिक व्यापार
तालिका १६	शोधनान्तर स्थिति
तालिका १७	बैंकिङ्ग क्षेत्रसँग रहेको कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति
तालिका १८	विदेशी मुद्रा खरिद/बिक्री

तालिका १
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन
(२०५७/५८ को मूल्यमा)

शीर्षक	रु. करोडमा						प्रतिशत परिवर्तन					
	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	
कृषि	२३,७५२.२	२४,०१३.८	२४,०६८.१	२४,३१९.७	२६,०२५.५	२७,३३५.३	१.१	०.२	५.२	२.८	५.०	
कृषि तथा वन मत्स्यपालन	२३,३४४.८	२३,५७७.५	२३,५८०.६	२४,७९३.१	२५,४६७.३	२६,७४५.८	१.०	०.०	५.१	२.७	५.०	
गैर कृषि	४,४०७.४	४,४३६.२	४,४८७.५	४,५२६.६	४,५५८.२	४,५८९.५	७.१	११.८	८.०	६.०	५.६	
उद्योग	४६,५४३.५	४८,३६५.५	४८,५४९.५	५२,९१८.१	५६,९८७.४	६१,२४७.९	३.९	०.४	९.०	७.७	७.५	
खानी तथा उत्खनन	१०,७८५.०	१०,९३९.९	१०,२४३.७	११,५१४.०	१२,६१८.५	१३,६४६.५	१.४	-६.४	१२.४	९.६	८.१	
उत्पादन उद्योग	३१५.९	३२३.३	३१४.३	३५७.५	३८९.२	४२६.१	२.३	-२.८	१३.७	८.९	९.५	
विद्युत, ग्यास तथा पानी निर्माण	४,७८८.८	४,८०६.८	४,४२२.३	४,८५१.०	५,२९५.७	५,६०१.८	०.४	-८.०	९.७	९.२	५.८	
विद्युत, ग्यास तथा पानी निर्माण	१,५२१.३	१,५३३.१	१,४१६.८	१,७०६.७	१,८७४.१	२,१०६.५	०.८	-७.६	२०.५	९.८	१२.४	
निर्माण	४,१५८.०	४,२७३.६	४,०९०.४	४,१४४.३	४,४२१.६	४,४९५.३	२.९	-४.४	१२.४	१०.०	८.९	
सेवा	३५,७६९.४	३७,४२५.७	३६,३०५.७	४१,४०४.१	४४,३६८.९	४७,६०१.५	४.६	२.४	८.१	७.२	७.३	
धोक तथा खुद्रा व्यापार	९,३९१.८	९,६१९.१	९,४११.०	१०,४२९.९	११,८२०.४	१३,१०७.९	२.४	-२.२	११.९	१२.३	१०.९	
होटल तथा रेस्टुरेन्ट	१,२३९.१	१,२८०.४	१,१५६.४	१,२४१.२	१,३६२.४	१,४७५.९	३.३	-९.७	७.३	९.८	८.३	
यातायात, भण्डारण तथा संचार	७,०४२.०	७,४८०.७	७,६३१.४	८,१२४.९	८,५०१.९	९,००३.९	६.२	२.०	६.५	४.६	५.९	
वित्तीय मध्यस्थता	२,७८१.८	२,८६२.६	३,१०७.५	३,३९०.०	३,६०६.४	३,८२९.४	२.९	८.६	९.१	६.४	६.२	
घर जग्गा, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरु	५,४८८.९	५,५३१.३	५,७३७.३	६,०६२.९	६,३८०.९	६,७७५.३	०.८	३.७	५.७	५.२	६.१	
सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा	१,२४१.८	१,३५१.६	१,३८५.७	१,५११.३	१,५८८.०	१,६७६.३	८.८	२.५	९.१	५.१	५.६	
शिक्षा	४,६६४.६	४,९०२.१	५,२६१.३	५,६५०.१	५,९३४.०	६,२४१.०	५.१	७.३	७.४	५.०	५.२	
स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	१,०४७.२	१,१६६.२	१,२०४.१	१,२९२.४	१,३७४.२	१,४६६.१	११.४	३.२	७.३	६.३	६.७	
अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरु	२,८७२.२	३,२३१.७	३,४११.१	३,६०१.३	३,८००.७	४,०२९.७	१२.५	५.६	५.६	५.५	६.०	
कुल मूल्य अभिवृद्धि (अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थतासहित)	७०,३०५.७	७२,३७९.३	७२,६१७.६	७८,२३७.८	८३,०१२.९	८८,५८३.२	२.९	०.३	७.७	६.१	६.७	
अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता	२,८८३.०	२,९५२.४	३,०४८.८	३,२८२.८	३,३३४.५	३,४७६.३	२.४	३.३	७.७	१.६	४.३	
कुल मूल्य अभिवृद्धि (आधारभूत मूल्यमा)	६७,४२२.७	६९,४२६.९	६९,५६८.८	७४,९५५.०	७९,६७८.४	८५,१०६.९	३.०	०.२	७.७	६.३	६.८	
उत्पादित वस्तुमा खुद कर	६,५४२.८	७,००६.६	७,३१४.७	८,२५१.०	९,०६७.१	९,८६६.४	६.९	४.४	१२.८	९.९	९.१	
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	७३,९६५.४	७६,४३३.६	७६,८८३.५	८३,२०६.०	८८,७४५.५	९५,००३.३	३.३	०.६	८.२	६.७	७.१	

सं - संशोधित अनुमान
प्रा - प्रारम्भिक अनुमान
स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका २
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन
(प्रचलित मूल्यमा)

शीर्षक	रु. करोडमा						प्रतिशत परिवर्तन				
	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
कृषि	५९४६१.०	६२५९०.१	६५६७७.९	७२४२८.३	७६६६२.०	८२६००.७	५.३	४.९	१०.३	५.८	७.७
कृषि तथा वन मत्स्यपालन	५८५९५.१	६१६५७.२	६४५६९.७	७११९०.६	७५३३६.०	८११३४.७	५.२	४.७	१०.३	५.८	७.७
गैर कृषि	१२२७५६.३	१३४५८०.५	१४२०८७.४	१७१८६४.५	१९६५२६.५	२२३५२२.३	९.६	५.६	२१.०	१४.३	१३.७
उद्योग	२७७७२.४	२९२१९.५	२९५०९.५	३५४००.३	४०७७१.४	४६५५८.०	७.५	१.०	२०.०	१५.२	१४.२
खानी तथा उत्खनन उत्पादन उद्योग	११००.३	११८७.५	११६३.०	१४२३.३	१६६४.६	१८५०.८	७.९	-२.१	२२.४	१७.०	११.२
विद्युत, ग्यास तथा पानी निर्माण	२१३६.२	२२०५.१	२११८.०	३०६०.९	३३६०.१	३८१६.२	३.२	-४.०	४४.५	९.८	१३.६
संयोजित उद्योग	१२६३६.४	१३९२८.९	१४१३१.८	१७३३६.०	२०६२१.६	२३७७२.०	१०.२	१.५	२४.०	१७.६	१५.३
सेवा	९५५८३.८	१०५३६१.०	११२५७७.९	१३६४६४.२	१५५७५५.१	१७६९६४.२	१०.२	६.८	२१.२	१४.१	१३.६
थोक तथा खुद्रा व्यापार	२७५७.३	२८९५६.६	२९३२४.८	३३१०१.६	३८१०६.९	४३९९३.०	६.६	१.३	१२.९	१५.१	१५.४
होटल तथा रेस्टुरेन्ट	३५३०.९	४०४७.९	४१४५.९	४७७२.८	५५६७.९	६२८१.७	१४.६	२.४	१५.१	१६.७	१२.८
यातायात, भण्डारण तथा संचार	१५५७६.५	१६४९७.६	१६७४०.५	१८४४८.९	१९७४१.०	२२१३५.३	५.९	१.५	१०.२	७.०	१२.१
वित्तीय मध्यस्थता	७९३६.३	९१४०.६	१०७७५.८	१३५३७.५	१७२२९.४	१९३४६.९	१५.२	१७.९	२५.६	२७.३	१२.३
घर जग्गा, भाडा तथा व्यावसायिक सेवाहरु	१५२९८.४	१६६९४.७	१९१३२.५	२६७३९.२	३०९३६.०	३५३०७.७	९.१	१४.६	३९.८	१५.७	१४.१
सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा	४४३२.४	५१४२.२	५२७२.०	६९४२.१	७२७४.४	८२७७.५	१६.०	२.५	३१.७	४.८	१४.१
शिक्षा	११५२५.४	१२९३६.३	१४१६१.३	१७३५८.९	१९४३८.५	२१६१०.६	१२.२	९.५	२२.६	१२.०	११.२
स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	२७७२.५	३२९२.९	३३७०.८	४२५५.०	४५९२.६	५३४९.४	१८.८	२.४	२६.२	७.९	१६.५
अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवाहरु	७३५४.१	८६५२.१	९६५४.५	११३०८.३	१२८६८.६	१४६४२.१	१७.६	११.६	१७.१	१३.८	१३.८
कुल मूल्य अभिवृद्धि (अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थतासहित)	१८२२१७.३	१९७७७०.६	२०७७६५.३	२४४२९२.८	२७३१८८.५	३०६१२३.०	८.२	५.४	१७.६	११.८	१२.१
अप्रत्यक्ष वित्तीय मध्यस्थता	६३४३.५	७२६१.६	८४०९.३	१०३४४.५	११९७८.३	१२८४८.६	१४.५	१५.८	२३.०	१५.८	७.३
कुल मूल्य अभिवृद्धि (आधारभूत मूल्यमा)	१७५८७३.८	१८९९०८.९	१९९३५६.०	२३३९४८.३	२६१२१०.२	२९३२७४.४	८.०	५.०	१७.४	११.७	१२.३
उत्पादित वस्तुमा खुद कर	२०५८०.२	२३१०६.०	२५९६०.३	३३५०१.०	४१८९३.२	५३१७५.५	१२.३	१२.४	२९.०	२५.१	२६.९
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	१९६४५४.०	२१३०१५.०	२२५३१६.३	२६७४४९.३	३०३१०३.४	३४६४३९.९	८.४	५.८	१८.७	१३.३	१४.३

सं - संशोधित अनुमान

प्रा - प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ३
कुल राष्ट्रिय आय तथा बचत
(प्रचलित मूल्यमा)

शीर्षक	रु. करोडमा						कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग अनुपात		
	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६
कुल उपभोग	१७३०३१.२	१९३४०४.६	२१६१५१.९	२३१५२८.७	२४९१११.५	२७५४९९.१	८६.६	८२.२	७९.५
सरकारी क्षेत्र	२०१९१.५	२३२५३.२	२५९७०.४	२९९८५.२	३५४२६.२	३९९९९.२	११.२	११.७	११.५
निजी क्षेत्र	१४९३३७.५	१६६२९६.२	१८६११५.७	१९६८८९.८	२०८६२८.५	२२९८७४.७	७३.६	६८.८	६६.४
गैर-मुनाफाकारी संस्थाहरु	३५०२.२	३८५५.२	४०६५.९	४६५३.६	५०५६.७	५६२५.१	१.७	१.७	१.६
कुल लगानी	८०८७५.८	८३१९८.३	७६३४१.६	१२५२१३.३	१६७२४२.१	२१५७१७.८	४६.८	५५.२	६२.३
कुल स्थिर पूँजी लगानी	४६२०१.३	५९५८२.३	६४७२९.४	८४०६९.३	१०५१९५.७	१२७९५१.३	३१.४	३४.७	३६.९
सरकारी क्षेत्र	९४९७.९	११०२५.४	१६०५०.२	१६९५४.३	२६५५०.७	२७५८८.१	६.३	८.६	८.०
निजी क्षेत्र	३६७०३.४	४८५५६.८	४८६७९.२	६७११५.०	७९०४५.०	१००३६३.२	२५.१	२६.१	२९.०
स्टक परिवर्तन	३४६७४.४	२३६१६.०	११६१२.३	४११४४.०	६२०४६.४	८७७६६.५	१५.४	२०.५	२५.३
कुल आन्तरिक माग	२५३९०७.०	२७६६०२.९	२९२४९३.६	३५६७४२.०	४१६३५३.६	४९१२१६.९	१३३.४	१३७.४	१४१.८
वस्तु तथा सेवा निर्यात	२२६०२.२	२४७५६.५	२१३३३.८	२४०३९.२	२७०७७.८	३१३४०.४	९.०	८.९	९.०
वस्तु तथा सेवा आयात	८००५५.२	८८३४४.४	८८५११.१	११३३३१.९	१४०३२८.१	१७६१२५.३	४२.४	४६.३	५०.८
खुद वस्तु तथा सेवा निर्यात	-५७४५३.१	-६३५८७.९	-६७१७७.३	-८९२९२.७	-११३२५०.३	-१४४७८५.०	-३३.४	-३७.४	-४१.८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१९६४५४.०	२१३०१५.०	२२५३१६.३	२६७४४९.३	३०३१०३.४	३४६४३१.९	१००.०	१००.०	१००.०
खुद साधन आय	३२७५.२	३४२४.३	३४००.४	३०९९.५	२२६१.५	४२४१.२	१.२	०.७	१.२
कुल राष्ट्रिय आय	१९९७२९.१	२१६४३९.२	२२८७१६.७	२७०५४८.८	३०५३६४.९	३५०६७३.१	१०१.२	१००.७	१०१.२
खुद ट्रान्सफर	६३१५०.०	७०९९५.७	७७८१८.७	८५१८०.१	८६४६७.१	१०६२७२.८	३१.८	२८.५	३०.७
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आम्दानी	२६२८७९.२	२८७४३४.९	३०६५३५.४	३५५७२८.९	३९१८३२.०	४५६९४५.९	१३३.०	१२९.३	१३१.९
कुल गार्हस्थ्य बचत	२३४२२.७	१९६१०.३	९१६४.४	३५९२०.६	५३९९१.८	७०९३२.८	१३.४	१७.८	२०.५
कुल राष्ट्रिय बचत	८९८४७.९	९४०३०.२	९०३८३.५	१२४२००.३	१४२७२०.४	१८१४४६.८	४६.४	४७.१	५२.४

सं - संशोधित अनुमान

प्रा - प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ४
राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क
(आधार वर्ष : २०७१/७२ = १००)

महिना	२०७२/७३		२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६	
	मूल्य सूचकाङ्क	प्रतिशत परिवर्तन	मूल्य सूचकाङ्क	प्रतिशत परिवर्तन	मूल्य सूचकाङ्क	प्रतिशत परिवर्तन	मूल्य सूचकाङ्क	प्रतिशत परिवर्तन
साउन	१०६.५	६.९	११५.७	८.६	११८.३	२.३	१२३.३	४.२
भदौ	१०७.१	७.२	११५.५	७.९	११९.४	३.४	१२४.०	३.९
असोज	१०८.४	८.२	११५.७	६.७	११९.२	३.१	१२४.८	४.७
कात्तिक	११०.९	१०.४	११६.१	४.८	१२०.६	३.९	१२५.६	४.२
मंसिर	११०.९	११.६	११५.१	३.८	११९.९	४.२	१२४.४	३.७
पुस	११०.५	१२.१	११३.९	३.२	११८.५	४.०	१२३.९	४.६
माघ	१०९.८	११.३	११३.४	३.३	११९.०	५.०	१२४.२	४.४
फागुन	१०९.२	१०.२	११२.४	२.९	११९.१	६.०	१२४.१	४.२
चैत	१०९.४	९.७	११३.५	३.८	११९.५	५.३	१२४.८	४.४
वैशाख	१११.५	१०.०	११५.२	३.४	१२०.०	४.१	१२६.३	५.३
जेठ	११२.४	११.१	११५.६	२.८	१२०.३	४.१	१२७.७	६.२
असार	११२.९	१०.४	११५.९	२.७	१२१.३	४.६		
वार्षिक	१०९.९	९.९	११४.८	४.५	११९.६	४.२	१२४.८*	४.५*

* एघार महिनाको औसत

तालिका ५
मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

मौद्रिक योगाङ्क	२०७४	२०७५	२०७५	२०७६	परिवर्तन (एघार महिना)			
					२०७४/७५		२०७५/७६	
					रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१०१,४६३.५	१०४,६४२.४	१०५,४२९.२	९६,८८५.२	-४३३.७ ^{१/}	-०.४	-९,०८२.८ ^{२/}	-८.६
१.१ वैदेशिक सम्पत्ति	११०,७८२.४	११२,६०५.८	११३,३२९.५	१०६,४७१.१	१,८२३.४	१.६	-६,८५८.४	-६.१
१.२ वैदेशिक दायित्व	९,३१८.९	७,९६३.३	७,९००.४	९,५८५.९	-१,३५५.५	-१४.५	१,६८५.६	२१.३
क. विदेशी मुद्रा निक्षेप	९,०३४.०	७,७३७.२	७,७७७.८	९,११०.१	-१,२९६.८	-१४.४	१,३९२.३	१८.०
ख. अन्य वैदेशिक दायित्व	२८४.९	२२६.१	१८२.५	४७५.८	-५८.८	-२०.६	२९३.३	१६०.७
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	१५७,७०६.७	१९०,०७९.४	२०४,०१७.५	२४७,१६४.२	३५,९८५.३ ^{१/}	२२.८	४३,६८५.५ ^{२/}	२१.४
२.१ कुल आन्तरिक कर्जा	२१७,७७९.२	२५७,८२१.५	२७५,५८९.३	३२२,४४०.७	४०,०४२.३	१८.४	४६,८५१.४	१७.०
क. सरकारलाई गरेको खुद कर्जा	१४,९४८.९	१२,२५८.६	२७,२६३.०	२६,००५.१	-२,६९०.३	-१८.०	-१,२५७.९	-४.६
अ. सरकारमाथिको दावी	२५,५७६.१	३७,१०७.१	३६,२१२.८	४२,४५९.५	११,५३१.०	४५.१	६,२४६.७	१७.२
आ. सरकारी निक्षेप	१०,६२७.२	२४,८४८.५	८,९४९.८	१६,४५४.४	१४,२२१.३	१३३.८	७,५०४.६	८३.९
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	९२२.६	१,००४.७	१,००३.४	१,०१२.७	८२.२	८.९	९.२	०.९
ग. वित्तीय संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	२,१९१.७	२,८३५.०	३,०४४.४	३,९९९.१	६४३.३	२९.४	८७४.६	२८.७
अ. सरकारी	४२८.६	३८३.३	३८२.७	१५९.९	-४५.३	-१०.६	-२२२.८	-५८.२
आ. गैर-सरकारी	१,७६३.१	२,४५१.७	२,६६१.७	३,७५९.२	६८८.६	३९.१	१,०९७.४	४१.२
घ. निजी क्षेत्रलाई गरेको कर्जा	१९९,७९६.०	२४१,७२३.२	२४४,२७८.४	२९१,५०३.८	४२,००७.२	२१.०	४७,२२५.४	१९.३
२.२ खुद अमौद्रिक दायित्व	६०,०७२.५	६७,७४२.१	७१,५७९.८	७५,२७६.५	४,०५७.०१/	६.८	३,१६५.९२/	४.४
३. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	२५९,१७०.२	२९४,७२१.८	३०९,४४६.७	३४४,०४९.४	३५,५५१.६	१३.७	३४,६०२.७	११.२
३.१ मुद्रा प्रदाय (क+ख), एम१+	१६२,३१७.२	१७६,६८०.४	१८७,८९६.०	१९७,२२०.४	१४,३६३.१	८.८	९,३२४.७	५.०
क. मुद्रा प्रदाय (एम१)	५६,९४०.२	६२,१३९.३	६६,९३९.५	६८,९००.४	५,१९९.०	९.१	१,९६०.९	२.९
मुद्रा	३६,१७४.६	४०,४४७.१	४१,५९८.५	४१,८०९.२	४,७७२.५	११.८	२१०.७	०.५
चलती निक्षेप	२०,७६५.६	२१,६९२.१	२५,३४१.०	२७,०९१.२	९२६.५	४.५	१,७५०.२	६.९
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१०५,३७७.०	११४,४४१.१	१२०,९५६.५	१२८,३२०.३	९,६४४.१	८.७	७,३६३.८	६.१
३.२ आवधिक निक्षेप	९६,८५३.०	११८,०४१.५	१२१,५५०.६	१४६,८२८.७	२१,१८८.५	२१.९	२५,२७८.०	२०.८
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	२६८,२०४.२	३०२,४५९.०	३१७,१६४.५	३५३,१५९.५	३४,२५४.९	१२.८	३५,९९५.०	११.३

^अ अपरिष्कृत

१/ विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु.३६१२.६१ करोड समायोजन गरिएको।

२/ विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ५३८.८२ करोड समायोजन गरिएको।

तालिका ६
मौद्रिक सर्वेक्षण
(वार्षिक विन्दुगत)

(रु. करोडमा)

मौद्रिक योगाङ्क	२०७४	२०७५	२०७६	परिवर्तन			
				२०७४/७५		२०७५/७६	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	१००,४५७.६	१०४,६४२.४	९६,८८५.२	४,१८४.८	४.२	-७,७५७.२	-७.४
१.१ वैदेशिक सम्पत्ति	१०९,९३९.४	११२,६०५.८	१०६,४७१.१	२,६६६.३	२.४	-६,१३४.६	-५.४
१.२ वैदेशिक दायित्व	९,४८१.८	७,९६३.३	९,४१४.९	-१,५१८.५	-१६.०	१,६२२.६	२०.४
क. विदेशी मुद्रा निक्षेप	९,१४४.१	७,७३७.२	९,११०.१	-१,४०६.९	-१५.४	१,३७२.९	१७.७
ख. अन्य वैदेशिक दायित्व	३३७.७	२२६.१	४७५.८	-१११.६	-३३.०	२४९.७	११०.४
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	१५०,००५.३	१९०,०७९.४	२४७,१६४.२	४०,०७४.१	२६.७	५७,०८४.८	३०.०
२.१ कुल आन्तरिक कर्जा	२००,९८६.७	२५७,८२१.५	३२२,४४०.७	५६,८३४.९	२८.३	६४,६१९.२	२५.१
क. सरकारलाई गएको खुद कर्जा	-१,९१२.१	१२,२५८.६	२६,००५.१	१४,१७०.७	-७४१.१	१३,७४६.५	११२.१
अ. सरकारमाथिको दावी	२४,९९५.२	३७,१०७.१	४२,४५९.५	१२,१११.९	४८.५	५,३५२.४	१४.४
आ. सरकारी निक्षेप	२६,९०७.३	२४,८४८.५	१६,४५४.४	-२,०५८.८	-७.७	-८,३९४.१	-३३.८
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	८३१.६	१,००४.७	१,०१२.७	१७३.१	२०.८	७.९	०.८
ग. वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	२,२५३.७	२,८३५.०	३,९१९.१	५८१.३	२५.८	१,०८४.१	३८.२
अ. सरकारी	४४८.६	३८३.३	१५९.९	-६५.३	-१४.६	-२२३.४	-५८.३
आ. गैर-सरकारी	१,८०५.०	२,४५१.७	३,७५९.२	६४६.६	३५.८	१,३०७.५	५३.३
घ. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	१९९,८१३.४	२४१,७२३.२	२९१,५०३.८	४१,९०९.७	२१.०	४९,७८०.७	२०.६
२.२ खुद अमौद्रिक दायित्व	५०,९८१.४	६७,७४२.१	७५,२७६.५	१६,७६०.७	३२.९	७,५३४.४	११.१
३. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम२)	२५०,४६२.९	२९४,७२१.८	३४४,०४९.४	४४,२५९.०	१७.७	४९,३२७.६	१६.७
३.१ मुद्रा प्रदाय (क+ख), एम१+	१५६,७३९.६	१७६,६८०.४	१९७,२२०.७	१९,९४०.८	१२.७	२०,५४०.४	११.६
क. मुद्रा प्रदाय (एम१)	५३,७९६.९	६२,१३९.३	६८,९००.४	८,३४२.३	१५.५	६,७६१.१	१०.९
मुद्रा	३५,१९५.६	४०,४४७.१	४१,८०९.२	५,२५१.६	१४.९	१,३६२.१	३.४
चलती निक्षेप	१८,६०१.४	२१,६९२.१	२७,०९९.२	३,०९०.८	१६.६	५,३९९.१	२४.९
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१०२,९४२.६	११४,५४१.१	१२९,३२०.३	११,५९८.५	११.३	१३,७७९.२	१२.०
३.२. आवधिक निक्षेप	९३,७२३.३	११८,०४१.५	१४६,८२८.७	२४,३१८.२	२५.९	२८,७८७.२	२४.४
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम३)	२५९,६०७.०	३०२,४५९.०	३५३,१५९.५	४२,८५२.१	१६.५	५०,७००.५	१६.८

अ अपरिष्कृत

तालिका ७
ब्याजदर संरचना
(प्रतिशत प्रतिवर्ष)

वर्ष महिना	२०७३ असार	२०७४ असार	२०७५ जेठ	२०७५ असार	२०७५ असोज	२०७५ पुस	२०७५ चैत	२०७६ जेठ
क. नीतिगत दर								
निर्धारित रिपो दर (कारिडोर)		५.०	५.०	५.०	५.०	५.०	५.०	५.०
निर्धारित निक्षेप संकलन दर (कारिडोर)		३.०	३.०	३.०	३.५	३.५	३.५	३.५
स्थायी तरलता सुविधा ब्याजदर [^]	७.०	७.०	७.०	७.०	६.५	६.५	६.५	६.५
बैंक दर	७.०	७.०	७.०	७.०	६.५	६.५	६.५	६.५
ख. पुनरकर्जा दर								
विशेष पुनरकर्जा	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०	१.०
साधारण पुनरकर्जा	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०
निर्यातको लागि विदेशी मुद्रामा दिइने कर्जा	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५	लाइबोर + ०.२५
ग. अनिवार्य नगद मौज्जात (सीआरआर)								
वाणिज्य बैंक	६.०	६.०	६.०	६.०	४.०	४.०	४.०	४.०
विकास बैंक	५.०	५.०	५.०	५.०	४.०	४.०	४.०	४.०
वित्त कम्पनी	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०	४.०
घ. सरकारी सेक्युरिटी								
ट्रेजरी बिल्स (२८ दिने)*	-	-	४.५५	३.०७	१.००	१.७७	३.८२	३.७४
ट्रेजरी बिल्स (९१ दिने)*	०.०५	०.७१	४.३८	३.७४	१.७७	०.८६	४.४४	५.५०
ट्रेजरी बिल्स (१८२ दिने)*	०.३३	१.७१	४.९२	४.३९	२.६६	१.६७	४.६३	५.६९
ट्रेजरी बिल्स (३६४ दिने)*	०.७२	-	४.८३	-	३.२१	२.००	४.६९	५.७८
विकास ऋण पत्र	२.६५-९.०	२.६५-९.०	२.६५-६.५	२.६५-६.५	२.६५-६.५	२.६५-६.५	२.६५-६.५	२.६५-६.५
राष्ट्रिय/नागरिक बचत पत्र	६.०-१०.०	६.०-१०.०	६.०-८.५	६.०-८.५	६.०-८.५	६.०-८.५	८.०-९.०	८.०-९.०
ङ. अन्तर बैंक कारोबार दर	०.६९	०.६४	४.१८	२.९६	१.८६	२.८४	५.२८	६.९१
च. भारत औसत निक्षेप ब्याजदर (वाणिज्य बैंक)	३.२८	६.१५	६.६१	६.४९	६.५७	६.७२	६.६७	६.६४
छ. भारत औसत कर्जा ब्याजदर (वाणिज्य बैंक)	८.८६	११.३३	१२.४२	१२.४७	१२.२६	१२.२९	१२.२८	१२.२०
ज. आधार ब्याजदर (वाणिज्य बैंक)	६.५४	९.८९	१०.४१	१०.४७	१०.२३	९.८०	९.६४	९.४८

[^] २०६९ भदौ १ गतेदेखि बैंक दरमै स्थायी तरलता सुविधा प्रदान गर्न थालिएको ।

* भारत औसत ब्याज दर

तालिका ८
सोभै खरिद र बिक्री बोलकबोल

(रु. करोडमा)

महिना	खरिद बोलकबोल						बिक्री बोलकबोल					
	२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६		२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६	
	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)
साउन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
भदौ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
असोज	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
कात्तिक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
मंसिर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
पुस	-	-	२,५२७.७	३.५६	-	-	-	-	-	-	-	-
माघ	९९६.८	३.८४	१,१०६.८	३.४४	-	-	-	-	-	-	-	-
फागुन	१,८६२.०	०.७५	७५.०	३.९०	-	-	-	-	-	-	-	-
चैत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
वैशाख	-	-	५२.५	४.३०	-	-	-	-	-	-	-	-
जेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	५००.०	४.६१	-	-
असार	-	-	-	-	-	-	-	-	३४०.०	३.२९	-	-
कुल जम्मा	२,७७८.८	१.७७	३,७६२.०	३.५४	-	-	-	-	८४०.०	४.०८	-	-

* भारित औसत ब्याज दर

तालिका ९
रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोल

(रु. करोडमा)

महिना	रिपो बोलकबोल (७ दिने)						रिभर्स रिपो बोलकबोल					
	२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६		२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६	
	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)	रकम	ब्याज दर* (प्रतिशत)
साउन	-	-	-	-	-	-	२,७४५.०	०.४३	४,५७५.०	०.३४	७०.०	१.५३
भदौ	-	-	-	-	-	-	२,६१०.०	२.४९	२,४००.०	०.३७	५००.०	१.४९
असोज	१,०००.०	३.०६	-	-	-	-	५२०.०	२.४५	५००.०	०.४३	१,०००.०	०.३४
कात्तिक	-	-	-	-	-	-	२००.०	२.४१	१,०००.०	०.४१	५००.०	०.६१
मंसिर	-	-	-	-	-	-	२००.०	२.२१	-	-	-	-
पुस	-	-	-	-	-	-	१५०.०	१.२७	-	-	-	-
माघ	१,७८१.०	५.६८	-	-	१,७४३.०	५.१८	-	-	-	-	-	-
फागुन	-	-	-	-	२१०.०	५.०४	-	-	-	-	-	-
चैत	-	-	-	-	१,६००.०	५.२२	-	-	-	-	-	-
वैशाख	-	-	-	-	६,०९२.०	५.१०	-	-	-	-	-	-
जेठ	-	-	-	-	३,९१४.०	५.१६	-	-	-	-	-	-
असार	-	-	-	-	२,६८७.०	५.०८	-	-	-	-	-	-
कुल जम्मा	२,७८१.०	४.७४	-	-	१६,२४६.०	५.१३	६,४२५.०	१.५८	८,४७५.०	०.३६	२,०७०.०	०.७२

* भारत औसत ब्याज दर

तालिका १०
निक्षेप संकलन बोलकबोल

(रु. करोडमा)

महिना	९० दिने				६० दिने		३० दिने		१४ दिने	
	२०७४/७५		२०७५/७६		२०७५/७६		२०७५/७६		२०७५/७६	
	रकम	ब्याजदर*	रकम	ब्याजदर*	रकम	ब्याजदर*	रकम	ब्याजदर*	रकम	ब्याजदर*
साउन	२४५.०	०.५०	२,६९५.०	३.६६	२,३८५.०	३.४६	२,८८५.०	३.३०	-	-
भदौ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
असोज	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
कात्तिक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
मंसिर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
पुस	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
माघ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
फागुन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
चैत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
वैशाख	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
असार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
कुल	२४५.०	०.५०	२,६९५.०	३.६६	२,३८५.०	३.४६	२,८८५.०	३.३०	-	-

*भारित औसत ब्याज दर प्रतिशत

तालिका ११
ब्याजदर करिडोर

(रु. करोडमा)

महिना	निक्षेप संकलन बोलकबोल (१४ दिने)				रिपो बोलकबोल (१४ दिने)			
	२०७४/७५		२०७५/७६		२०७४/७५		२०७५/७६	
	रकम	ब्याज दर*	रकम	ब्याज दर*	रकम	ब्याज दर*	रकम	ब्याज दर*
साउन	-	-	-	-	-	-	-	-
भदौ	-	-	-	-	-	-	-	-
असोज	-	-	-	-	-	-	-	-
कात्तिक	१०.०	३.००	-	-	-	-	-	-
मंसिर	-	-	-	-	४४०५.०	५.००	-	-
पुस	२००.०	३.००	-	-	-	-	-	-
माघ	१०५.०	३.००	-	-	१०००.०	५.००	३६०.०	५.००
फागुन	-	-	-	-	६१०.०	५.००	४०.०	५.००
चैत	-	-	-	-	१६७.०	५.००	-	-
वैशाख	-	-	-	-	७९०.०	५.००	१७०.०	५.००
जेठ	-	-	-	-	-	-	-	-
असार	४२८०.०	३.००	-	-	-	-	-	-
कुल जम्मा	४५९५.०	३.००	-	-	६९७२.०	५.००	५७०.०	५.००

* भारत औसत ब्याज दर प्रतिशत

तालिका १२
सरकारी वित्त स्थिति
(बैकिङ्ग कारोवारमा आधारित)
(असार चौथो हप्ताको तथ्याङ्कमा आधारित)⁺

(रु. करोडमा)

शीर्षक	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६*	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार ३१	असार २९	असार २७	२०७४/७५	२०७५/७६
कुल खर्च	८१५७०.३	९७७८६.९	९४३५४.४	१९.९	-३.५
चालू	५१३६७.५	६७१६१.७	६७५१७.०	३०.७	०.५
क. आन्तरिक साधन	४७६२१.५	६२१२७.०	६३५५५.८	३०.५	२.३
ख. वैदेशिक ऋण	१९८९.०	२७२६.९	२८८८.४	३७.१	५.९
ग. वैदेशिक अनुदान	१७५७.०	२३०७.८	१०७२.८	३१.४	-५३.५
पूँजीगत	१९९१९.२	२०६०४.०	१८३३३.३	३.४	-११.०
क. आन्तरिक साधन	१६०२५.६	१६६५१.९	१३४४६.५	३.९	-१९.२
ख. वैदेशिक ऋण	२५७२.४	३३५९.७	४४५२.७	३०.६	३२.५
ग. वैदेशिक अनुदान	१३२१.१	५९२.४	४३४.१	-५५.२	-२६.७
वित्तीय व्यवस्था	१०२८३.७	१००२१.२	८५०४.१	-२.६	-१५.१
क. आन्तरिक साधन	१००७७.१	९४३६.७	७९४०.२	-६.४	-१५.९
ख. वैदेशिक ऋण	१७३.७	५५१.०	५६३.१	२१७.२	२.२
ग. वैदेशिक अनुदान	३२.९	३३.४	०.८	१.७	-९७.६
कुल साधन	६२७००.८	७२५२३.०	८३०१६.८	१५.७	१४.५
राजस्व तथा अनुदान	६२३५९.४	७१९६५.८	८३०१६.८	१५.४	१५.४
राजस्व	६०९११.७	६९०९४.२	८१५५९.०	१३.४	१८.०
वैदेशिक अनुदान	१४४७.७	२८७१.६	१४५७.८	९.८	-४९.२
गत वर्षको नगद मौज्जात तथा बेरुजु	३४१.४	५५७.२	०.०	६३.२	-१००.०
बजेट बचत/घाटा	-१८८६९.५	-२५२६३.९	-११३३७.५	३३.९	-५५.१
घाटा व्यहोरीने स्रोतहरू	१८८६९.५	२५२६३.९	१३८७३.५	३३.९	-४५.१
आन्तरिक ऋण	१३७९४.८	१७४८६.०	६५११.७	२६.८	-६२.८
आन्तरिक सापटी	८८३३.८	१४४७५.१	६५३८.२	६३.९	-५४.८
क. ट्रेजरी बिल्ल	३३००.०	७१९५.९	६४३.५	११८.१	-९१.१
ख. विकास ऋणपत्र	५५००.०	७२००.०	५८९४.७	३०.९	-१८.१
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०		
घ. नागरिक बचतपत्र	२८.६	७५.१	०.०	१६३.०	-१००.०
ङ. वैदेशिक रोजगारी बचतपत्र	५.२	४.१	०.०	-२०.९	-१००.०
अधिविकर्ष ⁺⁺	५०४१.९	३२८२.३	०.०	-३४.९	-१००.०
अन्य [@]	-८०.८	-२७१.४	-२६.५	२३५.८	-९०.२
वित्तीय व्यवस्था	२९४.०	३१७.८	३००.९	८.१	-५.३
वैदेशिक ऋण	४७८०.७	७४६०.१	७०६०.९	५६.०	-५.४
सरकारी कोष खातामा भएको रकम	४१६७.२	७१९४.८	-३४६७.१	७२.७	-१४८.२
मु.अ.क. कोष खाता	-८५.४	२५७.६	१२.४	-४०१.८	-९५.२
भन्सार कोष खाता	२२.५	६४.४	३७.६	१८६.१	-४१.९
पुर्ननिर्माण कोष खाता	१,७०३.९	१२४.९	-२,८२८.७	-९२.७	-२३६५.७
स्थानीय निकाय खाता	१३३२.४	५५३३.७	-१७४.८	३१५.३	-१३१.०
अन्य आय [*]	११९३.८	१२९४.२	१०२६.५	१.७	-१५.५
चालू मौज्जात	-८७४.६	७१९४.८	-९३१.२	-९२.६	-११२.९

*आ.व. २०७५/७६ देखि सरकारी वित्त स्थितिमा संघीय सरकारको तथ्याङ्क मात्र समावेश गरिएको। २०७५/७६ को राजस्व परिचालन अन्तर्गत संघीय सरकारको राजस्व तथा प्रदेश सरकार र स्थानीय तहलाई जाने विभाज्य कोषको रकम समेटिएको।

⁺प्रस्तुत तथ्याङ्क सरकारी कारोवार गर्ने नेपाल राष्ट्र बैंक लगायत सरकारी कारोवार गर्ने सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित रहेको छ। त्यसैगरी, ८१ वटै

जिल्लास्थित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरू र भुक्तानी केन्द्रहरूबाट प्राप्त निकाशा विवरणमा आधारित रहेको छ।

⁺⁺ ऋणात्मक चिन्ह (-) ले बचत जनाउँछ।

[@] नेपाल सरकारको कारोवारबाट आर्जित व्याज तथा अन्य।

^{*} ग्यारेन्टी डिपोजिट, अपरेसनल फण्ड, आकस्मिक कोष लगायतको रकम समावेश।

तालिका १३
नेपाल सरकारको तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

सि.नं.	ऋणपत्रहरु तथा स्वामित्व	२०७४	२०७५	२०७६	रकम परिवर्तन	
		असार	असार	असार	(असार २०७५ - असार २०७४)	(असार २०७६ - असार २०७५)
१	ट्रेजरी बिल्स	११०४०.९	१४४८४.८	१४६७९.३	३४४३.९	१९४.५
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	३०४५.७	२६१२.०	१८४७.३	-४३३.८	-७६४.७
	ख. वाणिज्य बैंकहरु	७९५३.९	११८१५.३	१२५०९.५	३८६१.४	६९४.२
	ग. विकास बैंकहरु	३४.३	४२.०	२९६.९	७.७	२५४.९
	घ. वित्त कम्पनीहरु	७.०	१५.५	२६.२	८.५	१०.७
	ड. अन्य	०.०	०.०	०.२	०.०	०.२
२	विकास ऋणपत्र	१६३९०.०	२३५९०.०	२९७३४.७	७२००.०	६१४४.७
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	८९४.२	४५२८.७	४४०३.३	३६३४.५	-१२५.५
	ख. वाणिज्य बैंकहरु	१२३५२.३	१५७७१.१	२२९७९.३	३४१८.८	७२०८.३
	ग. विकास बैंकहरु	६४७.२	७५६.९	१२७१.५	१०९.८	५१४.६
	घ. वित्त कम्पनीहरु	३९४.८	३५३.३	५०६.०	-४१.६	१५२.७
	ड. अन्य	२१०१.५	२१८०.०	५७४.६	७८.५	-१६०५.४
३	राष्ट्रिय बचतपत्र	९०.७	९०.६	०.०	०.०	-९०.६
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	१८.२	२६.२	०.०	८.०	-२६.२
	ख. वाणिज्य बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	ग. विकास बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	घ. वित्त कम्पनीहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	ड. अन्य	७२.४	६४.४	०.०	-८.०	-६४.४
४	नागरिक बचतपत्र	७९६.५	८७१.६	८३७.६	७५.१	-३४.०
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	२२७.५	२९०.८	२७९.५	६३.३	-११.३
	ख. वाणिज्य बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	ग. विकास बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	घ. वित्त कम्पनीहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	ड. अन्य	५६९.१	५८०.९	५५८.१	११.८	-२२.८
५	बैदेशिक रोजगार बचतपत्र	५३.०	५२.८	४५.५	-०.२	-७.३
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	१.०	१.१	१.३	०.१	०.२
	ख. अन्य	५२.०	५१.७	४४.२	-०.३	-७.५
६	कुल आन्तरिक ऋण	२८३७१.१	३९०८९.९	४५२९७.१	१०७१८.८	६२०७.२
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	४१८६.७	७४५८.८	६५३१.३	३२७२.१	-९२७.४
	ख. वाणिज्य बैंकहरु	२०३०६.२	२७५८६.४	३५४८८.८	७२८०.२	७९०२.५
	ग. विकास बैंकहरु	६८१.५	७९८.९	१५६७.६	११७.५	७६.७
	घ. वित्त कम्पनीहरु	४०१.८	३६८.८	५३२.२	-३३.१	१६३.४
	ड. अन्य	२७९४.९	२८७७.१	११७७.१	८२.१	-१६९९.९
७	नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको निक्षेप (अधिविकर्ष (+)/बचत(-))	-१०६२७.२	-८९४९.८	-१०६९१.१	१६७७.४	-१७४१.३

तालिका १४
नेपाल सरकारको खुद आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

		२०७३ असार		२०७४ असार		२०७५ असार		२०७६ असार	
		रकम	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)	रकम	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)	रकम	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)	रकम	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशतमा)
क	आन्तरिक ऋण प्राप्त	८७७७.५	३.९	८८३३.८	३.३	१४४७४.७	४.८	९६३८.२	२.८
	ट्रेजरी बिल्स	२०५०.०	०.९	३३००.०	१.२	७१९५.९	२.४	२६४३.५	०.८
	विकास ऋणपत्र	६२००.०	२.८	५५००.०	२.१	७२००.०	२.४	६९९४.७	२.०
	राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
	नागरिक बचतपत्र	५००.०	०.२	२८.६	०.०	७५.१	०.०	०.०	०.०
	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	२७.५	०.०	५.२	०.०	३.७	०.०	०.०	०.०
ख	आन्तरिक ऋण भुक्तानी	५०४०.२	२.२	३८७८.५	१.५	३७५२.०	१.२	३४३१.३	१.०
	ट्रेजरी बिल्स	२४२९.९	१.१	३८६५.०	१.४	३७५२.०	१.२	२४४९.०	०.७
	विकास ऋणपत्र	१०१७.०	०.५	०.०	०.०	०.०	०.०	८५०.०	०.२
	राष्ट्रिय बचतपत्र	१५६८.०	०.७	०.०	०.०	०.०	०.०	९०.७	०.०
	नागरिक बचतपत्र	२५.०	०.०	१२.७	०.०	०.०	०.०	३४.०	०.०
	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.३	०.०	०.९	०.०	०.०	०.०	७.६	०.०
ग	नेपाल सरकारको खुद आन्तरिक ऋण (क-ख)	३७३७.२	१.७	४९५५.२	१.९	१०७२२.७	३.५	६२०६.९	१.८
	ट्रेजरी बिल्स	-३७९.९	-०.२	-५६५.०	-०.२	३४४३.९	१.१	१९४.५	०.१
	विकास ऋणपत्र	५१८३.०	२.३	५५००.०	२.१	७२००.०	२.४	६९४४.७	१.८
	राष्ट्रिय बचतपत्र	-१५६८.०	-०.७	०.०	०.०	०.०	०.०	-९०.७	०.०
	नागरिक बचतपत्र	४७५.०	०.२	१५.९	०.०	७५.१	०.०	-३४.०	०.०
	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	२७.१	०.०	४.३	०.०	३.७	०.०	-७.६	०.०
घ	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२२५३१६.३	१००.०	२६७४४९.३	१००.०	३०३१०३.४	१००.०	३४६४३१.९	१००.०

तालिका १५
वैदेशिक व्यापार⁺

(रु. करोडमा)

	वार्षिक		एघार महिना			प्रतिशत परिवर्तन (एघार महिना)	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
कूल निर्यात	७३०४.९	८१६३.३	६७३१.२	७४०१.७	८७८३.५	१०.०	१८.७
भारत	४१४४.९	४६६०.५	३९०४.५	४२४६.५	५६५९.१	८.८	३३.३
चीन	१७०.२	२८७.९	१५६.५	२६९.६	१९६.५	७२.२	-२७.१
अन्य मुलुक	२९८९.८	३२१४.९	२६७०.२	२८८५.६	२९२७.९	८.१	१.५
कूल आयात	९९०११.३	१२४२८२.७	८९६५७.१	११०७८७.२	१२९९८०.०	२३.६	१७.३
भारत	६३३६७.०	८०९८१.४	५८५०२.१	७३१२३.६	८४१६६.४	२५.०	१५.१
चीन	१२७२४.५	१५९६३.६	११३९६.६	१४२७८.७	१८६६१.३	२५.३	३०.७
अन्य मुलुक	२२९१९.९	२७३३७.६	१९७५८.५	२३३८५.०	२७५५२.३	१८.४	१६.१
व्यापार सन्तुलन	-९१७०६.४	-११६११९.४	-८२९२५.९	-१०३३८५.५	-१२११९६.५	२४.७	१७.२
भारत	-५९२२२.०	-७६३२०.९	-५४५९७.६	-६८८७७.१	-७८५०७.३	२६.२	१४.०
चीन	-१२५५४.४	-१५६७५.७	-११२४०.०	-१४००९.०	-१८४६४.८	२४.६	३१.८
अन्य मुलुक	-१९९३०.०	-२४१२२.७	-१७०८८.३	-२०४९९.४	-२४२२४.४	२०.०	१८.२
कूल व्यापार	१०६३१६.२	१३२४४६.०	९६३८८.४	११८१८८.९	१३८७६३.४	२२.६	१७.४
भारत	६७५११.९	८५६४१.९	६२४०६.५	७७३७०.१	८९८२५.५	२४.०	१६.१
चीन	१२८९४.७	१६२५१.६	११५५३.१	१४५४८.३	१८८४७.८	२५.९	२९.६
अन्य मुलुक	२५९०९.७	३०५५२.५	२२४२८.७	२६२७०.५	३००८०.२	१७.१	१४.५
१. निर्यात आयात अनुपात	७.४	६.६	७.५	६.७	६.८		
भारत	६.५	५.८	६.७	५.८	६.७		
चीन	१.३	१.८	१.४	१.९	१.१		
अन्य मुलुक	१३.०	११.८	१३.५	१२.३	१०.८		
२. कूल निर्यातमा हिस्सा							
भारत	५६.७	५७.१	५८.०	५७.४	६४.४		
चीन	२.३	३.५	२.३	३.६	२.२		
अन्य मुलुक	४०.९	३९.४	३९.७	३९.०	३३.३		
३. कूल आयातमा हिस्सा							
भारत	६४.०	६५.२	६५.३	६६.०	६४.८		
चीन	१२.९	१२.८	१२.७	१२.९	१४.४		
अन्य मुलुक	२३.१	२२.०	२२.०	२१.१	२०.९		
४. कूल व्यापार घाटामा हिस्सा							
भारत	६४.६	६५.७	६५.८	६६.६	६४.८		
चीन	१३.७	१३.५	१३.६	१३.६	१५.२		
अन्य मुलुक	२१.७	२०.८	२०.६	१९.८	२०.०		
५. कूल व्यापारमा हिस्सा							
भारत	६३.५	६४.७	६४.७	६५.५	६४.७		
चीन	१२.१	१२.३	१२.०	१२.३	१३.६		
अन्य मुलुक	२४.४	२३.१	२३.३	२२.२	२१.७		
६. कूल व्यापारमा निर्यात आयातको हिस्सा							
निर्यात	६.९	६.२	७.०	६.३	६.३		
आयात	९३.१	९३.८	९३.०	९३.७	९३.७		

⁺ भन्सार तथ्यांकमा आधारित

तालिका १६
शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६*		प्रतिशत परिवर्तन (एघार महिना)	
	एघार महिना	वार्षिक	एघार महिना	वार्षिक	एघार महिना	वार्षिक	२०७४/७५	२०७५/७६*
क. चालु खाता	-२९९.४	-१०१३.१	-२१०२४.२	-२४५२१.७	-२४८७१.८	-२४८७१.८	६९२२.२	१८.३
निर्यात, एफ.ओ.बी.	७५.७६.२	८२१२.७	८५४६.९	९३३०.५	१०२२४.१	१२.८	१९.६	
तेल	८७५.३	९४२.९	११२०.४	१२१३.४	१४३९.६	२८.०	२८.५	
अन्य	६७००.८	७२६९.८	७४२६.५	८११७.१	८७८४.४	१०.८	१८.३	
आयात, एफ.ओ.बी.	-८८६५६.०	-९,७७९.४.६	-१०९३५७.०	-१२२७८७.४	-१२८०७२.५	२३.३	१७.१	
तेल	-११२३७.७	-१२१४१.४	-१५३२२.४	-१५३२२.४	-१९४९१.२	३६.४	२७.२	
अन्य	-७७४१८.३	-८५६५३.२	-९४०३२.६	-१०५५६३.१	-१०८५८१.२	२१.५	१५.५	
व्यापार सन्तुलन	-८१०७९.८	-८९५८१.८	-१००८१०.१	-११३४५६.९	-११७८४८.४	२४.३	१६.९	
खुद सेवा आय	६००.८	२८९.१	१४४.३	२०६.६	१०५६.१	-७६.०	-८३१.७	
सेवा आय	१४६०३.४	१५८२६.५	१६०४३.७	१७७४७.३	१७७४७.३	९.९	६.९	
यात्रा	५५२०.५	५८५२.७	६२५७.३	६७०९.५	६८६३.२	१३.३	९.७	
अन्य नपरेको सरकारी आय	२२८१.९	२५५३.४	१९०२.७	२२४६.१	२१००.३	-१६.६	१०.४	
अन्य	६८०१.०	७४२०.४	७८८३.७	८७९१.७	८१८३.०	१५.५	३.८	
सेवा भुक्तानी	-१४००२.५	-१५५३७.४	-१५८९९.४	-१७५४०.७	-१८२०२.५	१३.५	१४.५	
यातायात	-४१३७.४	-४६८८.५	-५७४८.८	-६३२५.१	-६३२५.१	३८.९	७.९	
यात्रा	-७२९३.१	-७९९२.७	-७९८५.८	-९५५९.७	-९५५९.७	-१.५	१२.०	
जसमा शिक्षा मात्र	-३११९.८	-३५०२.५	-३४२२.८	-३८०८.९	-४०९८.६	९.७	१९.७	
सरकारी खर्च	-१०७.४	-१३३.२	-२४६.२	-२४८.३	-४४४.९	१२९.०	८०.७	
अन्य	-२७६४.७	-२७२३.०	-२७४.०	-३००७.५	-३५११.७	१०.३	२९.२	
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-८०४७८.९	-८९२९२.७	-१००६६५.७	-११३२५०.३	-११८९०४.५	२५.१	१८.१	
खुद आय	२६१५.७	३०९९.५	२०१४.८	२२६१.५	३५१८.२	-२३.०	७४.६	
आय प्राप्ती	४६४९.७	५१९५.९	६२१२.१	६९१४.३	७३३८.९	३३.६	१८.१	
आय भुक्तानी	-२०३३.०	-२०९६.४	-४१९७.४	-४६५२.८	-३८२०.६	१०६.४	-१.०	
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-७७८६३.३	-८६१९३.३	-९६५५१.०	-१०९८८८.८	-११५३८६.३	२६.७	१७.०	
खुद ट्रान्सफर	७७५६३.९	८५१८०.१	७७२२६.८	८६४६७.१	९०५१४.५	०.१	१६.६	
ट्रान्सफर आय	७७९१२.१	८५५७०.९	७८१६७.७	८७०४७.६	९१५४४.९	०.३	१७.१	
अनुदान	१०३३८.८	११४६६.४	५२४५.२	६१२६.२	५८४८.२	-४९.३	११.५	
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	६३३४२.०	६९५४५.२	६९७३३.१	७५५०५.९	७९९०१.७	७.३	१७.५	
पेन्सन	४२३१.४	४५५९.३	४९४९.५	५४१५.५	५७७५.१	१७.०	१७.१	
अन्य	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-	
ट्रान्सफर भुक्तानी	-३४८.३	-३९०.८	-५४१.०	-५८०.५	-१०३०.४	५५.३	९०.५	
ख. पूँजी खाता (पूँजी ट्रान्सफर)	१२२३.५	१३३६.३	१५०२.२	१७७२.२	१३६७.८	२२.८	२०.६	
जम्मा (क+ख)	९२४.१	३३३.३	-१९५२२.१	-२२७४९.५	-२३४८५.१	-२२१२.६	२०.३	
ग. वित्तीय खाता (समूह ड बाहेक)	२०५९.३	२६६४.०	६७३२.४	१०२८४.२	१०७२८.९	२२६.९	५९.४	
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	१२२७.०	१३५०.४	१५८७.६	१७७२.३	११८०.८	२९.४	-२५.६	
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-	
अन्य लगानी सम्पत्ति	-३६९८.२	-४८६९.१	-४०९४.९	-४०२९.०	-१३३२.०	१०.७	-९६.८	
व्यापारिक साख	-१४५.९	-९००.५	-४२.४	४१९.४	६१९.४	-७०.९	-१५४१.५	
अन्य	-३५५२.४	-३९६८.५	-४०५२.५	-४४४८.३	-७४३६.६	१४.१	-८१.६	
अन्य लगानी दायित्व	४५३०.५	६१८२.६	९२३९.७	१२५६१.९	९६८०.३	१०३.९	४.८	
व्यापारिक साख	१९८४.५	२४३६.१	४५१२.०	५४५३.५	३०६८.९	१२७.४	-३२.०	
ऋण	४३१९.८	५६१०.९	६००३.०	८४४४.१	४८११.८	३९.०	-१९.७	
सरकार	३१८४.४	४४७८.७	५६८४.९	८११७.९	४४१६.६	७८.५	-२२.३	
ऋण प्राप्ती	४७३६.९	६२६०.२	७३०४.६	९९७६.८	५९३४.२	५.४	-१८.८	
साँवा भुक्तानी	-१५५२.५	-१७८१.५	-१६९९.७	-१८५८.९	-१५१७.५	४.३	-६.३	
अन्य क्षेत्र	११३५.४	११३२.२	३१२.१	३२६.३	४०२.२	-७२.२	२६.४	
करेन्सी तथा डिपोजिट	-१७७२.६	-१८८१.२	-१३१४.५	-१३३४.०	-१७२९.४	-२५.८	-२३१.६	
नेपाल राष्ट्र बैंक	२१.७	२३.२	-१७.८	-१७.९	३.१	-१८.१	-११७.२	
वाणिज्य बैंक	-१७९४.३	-१९०४.४	-१२९६.८	-१३१६.१	-१७२६.४	-२७.७	-२३३.१	
अन्य दायित्व	-१.२	१४.८	३९.१	-१.७	६३.१	-३३९.८	६१.२	
जम्मा (क+ख+ग)	२९८६.४	२९६४.०	-१२७८९.७	-१२४६५.३	-१२४६५.३	-५२८.७	-०.३	
घ. विविध पूँजी तथा भुलचुक	२६६७.०	३३४२.२	११०४१.५	११२२७.३	५४०१.८	३१४.०	-५१.१	
जम्मा (क+ख+ग+घ)	५६५३.४	६३३९.४	-१७४८.२	-१२३३.०	-७३५३.४	-१३०.९	३२०.६	
ड. रिजर्व तथा सम्बन्धित शिर्षक	-५६५३.४	-६३३९.४	१७४८.२	१२३३.०	७३५३.४	-१३०.९	३२०.६	
रिजर्व सम्पत्ति	-५६५३.४	-६३३९.४	१७४८.२	१२३३.०	७३५३.४	-१३०.९	३२०.६	
नेपाल राष्ट्र बैंक	-५२६९.८	-६१८७.९	-१८४५.७	-२५७८.२	१०५६९.३	-६५.०	-६७२.६	
वाणिज्य बैंक	-२६८.८	२८.७	३६५०.१	३९१३.२	-३९१३.०	-१४५.७	-१८६.९	
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	-१११.७	-११०.२	-५६.२	-९७.१	-४४.०	-४९.७	-२१.८	
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि)	-७४२३.०	-८२१०.६	४३३.७	-९६.०	९०८२.८	-१०५.८	१९९४.४	

अ - अपरिष्कृत

तालिका १७
बैकिङ क्षेत्रसँग रहेको कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति

(रु. करोडमा)

	असार २०७४	जेठ २०७५	असार २०७५	जेठ ^१ २०७६	प्रतिशत परिवर्तन (असार - जेठ)	
					२०७४/२०७५	२०७५/२०७६
क) नेपाल राष्ट्र बैंक (१+२)	९५५६५.८	१०१०२३.८	१०२०१०.६	९१९६६.३	५.७	-९.८
१. सुन, एस.डि.आर., आइएमएफमा रहेको रिजर्व	२८३९.१	३२०५.४	३०७१.०	३३८३.१	१२.९	१०.२
२. विदेशी विनिमय सञ्चिति	९२७२६.६	९७८१८.४	९८९३९.६	८८५८३.२	५.५	-१०.५
परिवर्त्य	६८३८७.०	७३०९६.६	७३७६३.२	६४९३०.२	६.९	-१२.०
अपरिवर्त्य	२४३३९.६	२४७२१.८	२५१७६.४	२३६५३.०	१.६	-६.१
ख) बैंक तथा वित्तीय संस्था*	१५२१६.६	११५८२.०	११३१८.९	१४५०४.८	-२३.९	२८.१
परिवर्त्य	१४१५०.३	१०५२७.४	१०२००.७	१३२२२.६	-२५.६	२९.६
अपरिवर्त्य	१०६६.३	१०५५४.६	१११८.२	१२८२.२	-१.१	१४.७
ग) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति	१०७९४३.२	१०९४००.४	११०२५८.५	१०३०८८.०	१.३	-६.५
परिवर्त्य	८२५३७.३	८३६२४.०	८३९६३.९	७८१५२.८	१.३	-६.९
कुल सञ्चितिमा अंश (प्रतिशतमा)	७६.५	७६.४	७६.२	७५.८	-	-
अपरिवर्त्य	२५४०५.९	२५७७६.४	२६२९४.६	२४९३५.२	१.५	-५.२
कुल सञ्चितिमा अंश (प्रतिशतमा)	२३.५	२३.६	२३.८	२४.२	-	-
घ) कुल वैदेशिक सम्पत्ति (क+ख)	११०७८२.४	११२६०५.८	११३३२९.५	१०६४७१.१	१.६	-६.१
आयात क्षमता (महिनामा)						
कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति						
वस्तु	१३.२	११.०	१०.८	८.८	-	-
वस्तु तथा सेवा	११.४	९.६	९.४	७.७	-	-
कुल वैदेशिक सम्पत्ति						
वस्तु	१३.६	११.३	११.१	९.१	-	-
वस्तु तथा सेवा	११.७	९.९	९.७	८.०	-	-
ड) वैदेशिक दायित्व	९३१८.९	७९६३.३	७९००.४	९५८५.९	-१४.५	२१.३
च) खुद वैदेशिक सम्पत्ति (घ-ड)	१०१४६३.५	१०४६४२.४	१०५४२९.२	९६८८५.२	३.१	-८.१
छ) खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (विनिमय मूल्यांकन समाप्त)	-५८६५.४	-३१७९.०	-३९६५.७	८५४४.०	-	-
ज) विदेशी विनिमय मूल्यांकन (-घाटा)	-२३४५.२	३६१२.६	३८६९.७	५३८.८	-	-
झ) खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि) (छ+ज)****	-८२१०.६	४३३३.७	-९६.०	९०८२.८	-	-
मसान्तको खरिद दर (प्रति अमेरिकी डलर):	१०२.८६	१०७.९४	१०९.३४	१११.३९		

अ - अपरिष्कृत

* नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजतप्राप्त "क", "ख" र "ग" वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु

** खुद वैदेशिक सम्पत्तिको परिवर्तन असार मसान्तको तथ्याङ्कलाई आधार मानी लिइएको र (-) चिन्हले वृद्धि भएको जनाउछ।

**** विदेशी विनिमय मूल्यांकन नाफा/घाटा समायोजन पश्चात।

तालिका १८
विदेशी मुद्रा खरिद/बिक्री

(रकम करोडमा)

महिना	परिवर्त विदेशी मुद्रा खरिद/ बिक्री												भार. खरिद			
	२०७४/७५						२०७५/७६						२०७४/७५		२०७५/७६	
	खरिद		बिक्री		खुप तरलता प्रवाह/प्रसोचन		खरिद		बिक्री		खुप तरलता प्रवाह/प्रसोचन		भा. खरिद	अमेरिकी डलर बिक्री	भा. खरिद	अमेरिकी डलर बिक्री
	अमेरिकी डलर करोडमा	रु. करोडमा	अमेरिकी डलर करोडमा	रु. करोडमा	अमेरिकी डलर करोडमा	रु. करोडमा	अमेरिकी डलर करोडमा	रु. करोडमा	अमेरिकी डलर करोडमा	रु. करोडमा	अमेरिकी डलर करोडमा	रु. करोडमा	भा. खरिद	अमेरिकी डलर बिक्री	भा. खरिद	अमेरिकी डलर बिक्री
साउन	१८.७	१,९१४.२	०.४	४०.०	१८.३	१,८७४.२	१५.८	१,७४०.५	७.०	७७१.९	८.८	९६८.७	१,९२२.९	३०.०	२,२०४.०	३२.०
मदी	३४.४	३,५२८.३	१.३	१३२.९	३३.१	३,३९५.३	१९.२	२,१७८.४	-	-	१९.२	२,१७८.४	२,०४९.५	३२.०	२,८४२.२	४०.०
असोज	४१.६	४,३२६.०	-	-	४१.६	४,३२६.०	४१.९	४,९२८.२	-	-	४१.९	४,९२८.२	१,५५७.०	२४.०	२,२०२.६	३०.०
कात्तिक	३३.५	३,४७८.९	-	-	३३.५	३,४७८.९	१८.०	२,११०.७	-	-	१८.०	२,११०.७	३,२४८.८	५०.०	२,६३२.०	३६.०
मंसिर	३३.६	३,४७१.५	-	-	३३.६	३,४७१.५	२१.८	२,४७७.९	-	-	२१.८	२,४७७.९	२,३२४.७	३६.०	२,५४५.७	३६.०
पुस	३०.२	३,०८५.४	-	-	३०.२	३,०८५.४	२९.९	३,३६४.९	-	-	२९.९	३,३६४.९	३,०६७.१	४८.०	२,९७०.९	४२.४
माघ	३९.४	४,०३३.४	-	-	३९.४	४,०३३.४	३२.८	३,७३६.८	-	-	३२.८	३,७३६.८	३,३२९.९	५२.०	२,२७९.७	३२.०
फागुन	४३.४	४,४९४.३	-	-	४३.४	४,४९४.३	४४.६	४,७९०.४	-	-	४४.६	४,७९०.४	२,७२२.२	४२.०	२,४१२.०	३४.०
चैत	४४.५	४,६३०.०	-	-	४४.५	४,६३०.०	२४.१	२,६६५.९	-	-	२४.१	२,६६५.९	३,३८२.८	५२.०	२,३४६.२	३४.०
विशाख	३०.७	३,२५९.३	-	-	३०.७	३,२५९.३	३५.८	३,९८६.३	-	-	३५.८	३,९८६.३	२,२५८.७	३४.०	२,३६४.८	३४.०
जेठ	२९.३	३,१५९.५	-	-	२९.३	३,१५९.५	३४.७	३,८६४.१	-	-	३४.७	३,८६४.१	२,४३४.०	३६.०	२,७८३.०	४०.०
असार	३४.४	३,७६७.४	६.८	७४१.६	२७.६	३,०२५.८	२७.३	३,०१८.७	-	-	२७.३	३,०१८.७	२,८७५.३	४०.०	२,४८६.९	३६.०
	४१३.७	४३,१४८.१	८.५	९१४.६	४०५.२	४२,२३३.६	३२५.९	३६,८६२.८	७.०	७७१.९	३९८.९	३६,०९१.०	३९,१६४.९	४७६.०	३०,०७०.१	४२६.४